Krogh

12 af vore Samtidige

12

AF VORE SAMTIDIGE

VED

CHR. KROHG

KRISTIANIA
FORLAGT AF FEILBERG & LANDMARK
(CHR. DYBWAD)
1895

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

Til min Ven O. Thommessen.

INDHOLD

Laura Gundersen.

Vil De tegne mig! Ja — jeg har længe undret mig over, at der ikke kom nogen for at for-evige mig. Jeg har nok ofte været for-eviget, men nu er det længe siden, og de fleste Billeder er saa frygtelige, — saa forfærdelige, — saa gyselige. Jeg har jo ogsaa været malet, — vil De ikke bruge det?»

«Af Heyerdahl, det er sandt. Det var jo udmærket.»

Hun slog Hænderne sammen.

«Var *det* udmærket? Jeg saa saa ond og baard ud. Jeg saa ud, som jeg havde myrdet Sigvard.»

«Jeg husker, at der var et underligt Udtryk i Øinene, men mon ikke Heyerdahl netop med Vilje har gjort det saaledes for at faa frem noget af alt det store i Deres Kunst, villet antyde og minde for Eksempel om Lady Machbeth eller Hjørdis, — det Udtryk, som selvfølgelig ikke kommer frem til daglig, naar De sad Model for ham.»

«Aa nei! Aa nei! Jeg tror snarere, det kom af noget andet. Jeg tror snarere, det kom af, at jeg virkelig havde det Udtryk, fordi jeg var skrækkelig sint over at sidde saa længe. Jeg tror, jeg maatte sidde 70 Gange for ham, og sintere og sintere blev jeg, og han maatte stadig forandre Udtrykket derefter. Aa, jeg glemmer aldrig disse Lidelser. Men en Dag hævnede jeg mig paa ham. Vi gik gjerne og spiste Frokost paa en Kafé i Nærheden, og engang fik vi en Roquefortost, som var fuld af Mark, og jeg sagde da, at den vilde jeg ikke spise noget af; men han sagde, at Marken var netop det allerbedste, at Osten egentlig kun blev lavet, forat man kunde faa Anledning til at spise Mark, og at de mest berømte Gourmænder blandt hans Bekjendte i Jockeyklubben pleiede at tage Marken ud og spise den i theskevis. Han var ogsaa en stor Gourmand, sagde han. Og da var jeg saa ond mod ham, kan De tænke, at jeg tvang ham til at spise et stort Stykke Ost med Mark i. Han maatte jo gjøre det, da han havde sagt det. Men nu angrer jeg ofte paa det. For det var jo frygtelig stygt af mig.

Saa er der Skeibroks Buste, kan De ikke ta efter den?»

«Ja, den er vist udmærket!»

«Er den udmærket? Med den lange Halsen. — Uf!»

«Nei, det er sandt, den var vist ikke god!» skyndte jeg mig at tilføie.

«Men saa er det den af Aasta Hansteen, den Tegningen, den synes jeg selv bedst om, den er saa nydelig. Den vilde jeg helst, De skulde ta. Men den kan vel ikke bruges, for det er jo længe siden, den blev tegnet, det er jo vel 20 Aar siden. Desværre! Det kan ikke nytte at nægte det længer. Nu kan det ikke nytte at lyve længer. I Begyndelsen løi jeg en Maaned, senere løi jeg et Aar, og saa løi jeg flere Aar, men nu lyver jeg slet ikke mere. Naar vil De altsaa tegne mig?»

«Helst idag.»

«Idag, nei — idag skal jeg spille.»

«Skal De spille?»

«Ja, De maa nok si — skal De spille? Jeg spiller jo aldrig. Men idag skal jeg nu alligevel spille noget dernede.»

«Hør, jeg har tænkt paa, at det dog er altfor galt, at ikke De kom til at spille «Rottejomfruen». Den kunde De faat noget storartet ud af. Det kan da ikke være Meningen, at hun bare skal være en saadan almindelig komisk Original. Hadde De ikke hat Lyst til det?»

Hun reiste sig raskt, hæved sit pragtfulde Hoved og sa med et vidunderligt Udtryk af Ungdom og Kraft:

«*Om* jeg hadde Lyst!»

Saa gik hun nervøst et Par Gange frem og tilbage og satte sig derpaa træt.

«Men Folk vil jo stadig ha nye og unge, de vil ha Forandring, det er nu engang saaledes, jeg bebreider ingen noget. Og paa den anden Side — «Rottejomfruen», det er saadant et stygt Navn, synes De ikke?

«Aa —!»

«Frygtelig stygt! Men der var en anden Rolle, som jeg vilde spillet, det var *Rebekka* i «Rosmersholm». Jeg fik Gigt af Sorg over, at jeg ikke kom til at spille Rebekka.»

«Kan man faa Gigt af Sorg?»

«Om man kan? Jeg fik det. Men nu tænker jeg ikke mere paa det, sa hun. Og saa kommer den Tid, man skal dø. Det er jeg saa glad for, det glæder jeg mig saa til. Gjør ikke De?»

«Nei — jeg kan ikke si det.»

«Jo, for jeg tror sletikke, man dør, ikke et Øieblik. Jeg tror bare, det er som Klædningen falder af En.

Og de mærkelige dybe Øine straalede af Livslyst og Energi.

«Dø? Virkelig dø? Nei, det tror jeg ikke, det er jo *umuligt*. Jeg synes, *det* er det vanskeligste at tro af alt.» Hun aanded dybt. «Holde op at føle, at tænke, at se, at tale? En liden Stund være borte, indtil man er over i det andet Liv — nei, nei, nei — det kan jeg ikke tænke mig.»

«Saa maa De endnu mindre kunne forstaa dem, som slet ikke engang tror paa et Liv efter dette, som tror, at alt er forbi.»

«Det skal der jo ogsaa være nogen, som tror. Men *det* er jo bare latterlig. Det er vel ikke mange. Men jeg tror, at man *slet* ikke dør. Det er bare Klædningen, som falder af En. Ikke et Øieblik er man borte. Det var en Musiker, jeg kjendte, som døde. Han var ogsaa saa glad, saa glad for det.»

«Hadde han da saa store Lidelser?»

«Det var ikke derfor, men Præsten hadde lovet ham, at han skulde faa høre saa megen deilig Musik der, hvor han kom hen. Men» — hun smilte — «han talte om denne Musik til Henrik Klausen, som kom op for at si Farvel til ham, og da Klausen saa sa, at han ogsaa glæded sig dertil, blev han meget vred. — *Du*, raabte han og reiste sig op i Sengen, *du*! *Du* faar slet ikke høre noget af den.»

«Er ikke Klausen musikalsk?»

«Han syntes det vel ikke. Men han var saa glad. Det var en deilig Død.»

«Det er sandt, Fru Gundersen, jeg skulde ogsaa interviewe Dem lidt om Deres Ungdom.

«Aa nei! Skriv selv noget. Jeg vil saa nødig lyve.»

«Jeg vilde bare vide lidt om, hvorledes De kom til at gaa til Scenen. Var der nogen, som raaded Dem til det?»

«Nei — men jeg hadde ingen Ro paa mig. Det var, ligesom det blev saadan af sig selv. Jeg hadde ingen Ro paa mig, før jeg kom der. Jeg reiste med et Seilskib til Kristiania. Jeg vidste ikke, hvad det var, som drog mig. Men jeg syntes, det var et eller andet deiligt Maal i det fjerne, som jeg maatte henimod. Det var som en Lykkestjerne. Og for hvert Sted af den deilige Kyst, hvor vi lagde ind, tænkte jeg, mon det er her, jeg skal være? Jeg var saa glad og lykkelig. Saa kom jeg til Kristiania og kom i Huset hos forskjellige, hvor jeg skulde være til Nytte og Hygge. Det var snille Folk. Men jeg fik ingen Ro, der var fremdeles dette deilige, som ligesom vented paa mig. Tilsidst gik jeg ned paa Teatret, det var ingen Beslutning, ingen Kamp, det faldt sig saa af sig selv. Jeg blev ansat i Koret med 8 Daler om Maaneden.

Ja, svarede jeg, jeg kan gjerne det, men jeg skal ikke bli der længe. Engang hadde jeg en Replik. Gud, hvor jeg var lykkelig! Men saa gik jeg og sa til Hagen: Nu maa jeg frem. Endelig skulde jeg da debutere i «Svend Dyrings Hus» som Regisse.»

«Var De bange?»

»Ikke det allermindste, jeg var saa forunderlig sikker paa, at det skulde gaa godt, for nu hadde jeg faat Ro. Jeg lo og gjorde Nar af Hagen, som var bange for sin Elev.

Jeg kom ind, og med det samme jeg hadde sagt:

> Jeg er som den vilde fremmede Fugl,
> Som ingen i Verden vil kjende.
> Jeg har ikke Ly, jeg har ikke Skjul,
> Jeg har ikke Ven eller Fiende, —

brød der løs en Storm af Bifald.»

«Da var De vel glad?»

«Ja, men det forbaused mig ikke. Men senere har jeg ofte været bange. Ja, jeg er det endnu forresten.»

«Har De ofte været i Bergen senere?»

«Ja, jeg var der jo nylig og optraadte paa Griegs Konsert.»

«De blir vel svært feteret idetheletaget, naar De er derborte?»

«Ja! Da jeg var der nu sidst, var der et Selskab for mig, og Bøgh holdt Talen. Det var saa vakkert, da han talte om det deilige, geniale Barn, som var draget ud derfra for mange Aar siden. Men saa sa han noget, som gjorde mig saa ondt: *Nu sidder hun der, gammel og graa,* sa han, Hvorfor skulde han nu si det? Det var virkelig stygt af ham!»

«Hvordan tror De det blir oppe i det nye Teater. Tror De, det blir den samme Styrelse?»

«Jeg ved ikke. De har jo ingen anden, de har jo ingen Mand, — eller rettere, de forstaar ikke, hvor han er, — men *jeg* ved, hvor han er at finde.»

Hun saa visst paa mig, og jeg svæved et Sekund i den behagelige Tro, at det var mig, hun sigted til.

«Det maa være en Mand med Erfaring og Myndighed. Men jeg sier ikke, hvem det er.»

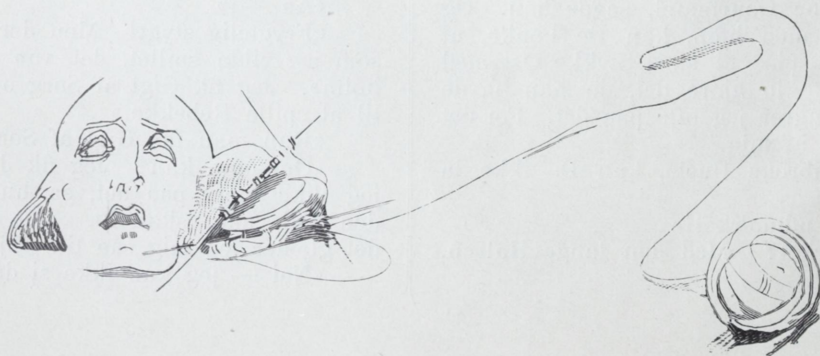
«Bjørnson?» spurgte jeg.

«De mener vel den gamle? Ja, han var en glimrende Instruktør. Han digtede Figurerne for os. Det var herligt. Men nu vil han vel ikke mere og kunde vel heller ikke.

*

Da jeg gik ned ad Trappen, tænkte jeg paa det underlige i, at lade en saadan enestaaende Begavelse som Bjørnsons til at inspirere Skuespillere aldeles ubrugt, indtil han ikke mere kan eller vil, — og paa, at Fru Gundersens Geni, som — hvis hun havde været født i et stort Land, vilde bragt hendes Ry til at gaa over hele Verden — ikke skal veie saa meget hos det lille Folk, som er saa heldigt at eie hende, at hun kan faa de Roller, hun føler Kraft til at spille.

Endnu lever hun, men hun maa jo dø, skjønt hun selv ikke tror det — eller vil det.

Thorvald Lammers.

Gubbevare mig vel!» sa han.

Jeg skvat næsten. Jeg hadde ikke tænkt mig, at Talestemmen ogsaa var saa rungende. Før hadde jeg bare talt med ham under aaben Himmel, og der fyldte den jo ikke saa meget. Men her inden fire Vægge — for et Organ! Og hvor elendig spæd, tynd og flad lød ikke min egen Røst, da jeg gjorde en Bemærkning om, at han bodde hyggelig. Jeg generte mig over den og kremted flere Gange for at faa lidt mere Klang i den.

«Ja, det gjør jeg. Her skal De først se mine Kunstskatte.»

Han slog ud med Haanden og pegte mod den ene Væg.

«Her har vi Fritz Thaulows gamle berømte Kanon fra Øvrevold, som i sin Tid gjorde saa megen Brudulje. Nu ser den noksaa tam ud. Den er forresten **bra**, men den skulde jo været i Legemsstørrelse, ser De.

Her har De en Jens Wang.

Her er en udmærket Diriks og her et Portræt, som Heyerdahl har malt af Ernst Sars. Jeg synes, det er betydeligt.

«Hvad sier Sars om Dagen til det politiske Roderi (krm—krm—). Jeg synes, han har skrevet udmærket om det i «Nyt Tidsskrift.»

«Jeg har ikke hørt ham udtale sig om det i den senere Tid. Stortingsmændene har jo ogsaa holdt op at komme derud siden den Artikelen.»

«Den var brilliant, og hvor latterligt af «Dagbladet» og «Intelligenssedlerne» at si, at han er blit gammel, bare fordi han indtager et andet Standpunkt.»

«Selvfølgelig. Forresten maa jeg si, at jeg er aldeles uenig med Sars i dette.»

«Hvordan tror De da det gaar med os og Svensken?»

«Det gaar **bra,** tænker jeg. Men det er jo sørgeligt, at vi ikke kan bli enige indbyrdes. Vi er jo demoraliseret i mange Henseender. Ved De, hvad jeg tror. Jeg tror for Eksempel en saan Ting, som det at vi gaar omkring og sier, at vi taler Norsk, er aldeles demoraliserende. For det er jo Dansk. Vi ljuger for os selv, og det er det, som er demoraliserende og ødelæggende for Karakteren».

«Kanske det. De er altsaa ikke enig med Sars? Da er De vel endnu mere uenig med Bjørnson?»

«Ja, det er jo alt for galt med den Voldgiften! Man kan ikke voldgive Spørgsmaalet om sin Selvstændighed. Det er jo et *pactum turpe*. Det er en Kontrakt, som strider mod Lov og Ærbarhed, som det staar hos Kristian Kvint. Det er ikke tilladt at gaa ind paa at gjøre sig til en andens Slave. Friheden hører til de uafhændelige Retsgoder. Saa meget husker jeg da endda af min Jus».

«Ja, det er sandt, De er jo juridisk Kandidat. Var De ogsaa i Praksis?»

«**Gubbevare mig vel.** Jeg var edsvoren i 3 Aar».

«Var De virkelig? Det maatte være interessant. Alle de psykologiske Studier, De kunde gjøre».

«Selvfølgelig. Uhyre interessant.»

«Dømte De ogsaa Folk?»

«Ja, jeg har dømt mange Folk fra Liv og Ære.»

«Og forhørt dem?»

«Ja, jeg forhørte dem. Krydsforhørte dem. Men det var nu ikke det, som var det interessanteste. For De ved, det er jo altid sørgeligt; de er jo saa ulykkelige, disse Folk. Nei, det interessanteste det var Aastedsbefaringer og Skjønsforretninger og denslags, hvor man kom ud i Skog og Mark.»

«Ja, der fik man jo ogsaa Anledning til at studere Bønderne i sin Fulhed og med alle sine Omsvøb og Vidtløftigheder.»

«Ja, ja naturligvis.»

«Jeg synes forresten, det er saa vanskeligt at snakke med Bønder; jeg kan slet ikke.»

«Det kan jeg tænke mig. Bønderne er paa sin Post ligeoverfor Dem instinktsmæssigt. De mærker Bykaren. Men jeg kan godt snakke med dem. Er De Maalmand?»

«Nei.»

«**Jeg er Maalmand.**»

«Men derhenne har De jo en af Munthes storartede Eventyrtegninger og med en egen indkomponeret Tilegnelse. Hvordan har De faat fat i den?»

«Ja, det skal jeg si Dem. For nogle Aar siden hadde vi jo en Del Sammenkomster her hos mig. Det var Munthe og Skredsvig og Eilif Petersen og Werenskiold og flere. Og da sang jeg for dem mine gamle norske Viser og Rægler, og det var noget af det, som ialfald bidrog til, at Munthe begyndte paa disse Tegninger. Derfor gav han mig

den. Paa den anden Side var det hos disse Malerne, at jeg først fandt Forstaaelse for Viserne, og som gjorde, at jeg bragte dem offentlig frem. I den senere Tid har jeg ikke set noget til Malerne. De bygger vist Huse allesammen. De maa da tjene mange Penge trods det lille Land og daarlige Tider.»

«Der er mange af dem som bytter sig til baade Gaard og Grund for Malerier.»

Han lo.

«Bare man kunde det i Sang. Jeg skulde gjerne synge 100 Arier for et lidet Hus udenfor Byen. Si mig, hvorledes er det i Malerkunsten nu for Tiden? Er der nogen Unge, kommer der nogen Nye frem, som kan afløse de Ældre i sin Tid?

«Ja, en hel Del.»

«I Musiken, i Sangen er der ingen. Man trænger ny Tilførsel.»

«I Musiken er der vel ikke saa mange vekslende Retninger og Skoler som i bildende Kunst?»

«Nei! Det er der jo ikke. Det vil si: Det er jo meget forandret fra den Tid, da Italienerne var Eneherskere. De lægger jo bare an paa Tekniken. Og det er ikke andet end Verdi, de bryr sig om. Men det er blit ganske anderledes. Nu er det Stemningen og Aanden i det. Hvad Fan bryr jeg mig om Sang, naar jeg ikke føler, at der staar en Personlighed bagenom. Jeg kan simpelthen ikke synge noget, som jeg ikke har følt og gjennemlevet. Disse Operaer! Jeg tror, Operaens Tid er forbi. Man søger — man søger en ny Kunstform, ser De.»

«Nu vil de jo ha oprettet en Opera her, naar det nye Teater blir færdigt.»

«Mon det er klogt, De! De bør koncentrere sig paa Skuespillet. Hvad synes De om Fru Dybwad? Begavet Dame! Saa De hendes Mor? Det var Geni det, De! Jeg synes, hun var bedre en Samary. *Det* var Glød!»

Jeg begyndte at tegne.

«Si mig, hvor henne i Landet var De som edsvoren Fuldmægtig?»

«Numedal og Sandsvær. Jeg bodde paa Kongsberg hos min Far.»

«Ja det er sandt. De er jo fra Kongsberg. Det kan man forresten høre.»

«Kan man høre? **Nei, det tror jeg aldeles ikke.**»

«Jeg trodde det var derfra, De hadde Deres stærke Sprog. Kongsberg lader til at være frugtbart paa Sangere. Det er vel Malmen deroppe, som gaar i Røsten — var ikke Fahlstrøm ogsaa derfra?»

Han lo.

«Nei, men han var rigtignok fra en anden Bjergby. Han var fra Røros. Kongsberg er et herligt Sted. Ikke selve Husene og Gaderne, men det, som Vorherre har gjort.

«Saa har De vel været nede i Gruberne?»

«Mangfoldige Gange. Jeg har jo ogsaa studeret Mineralogi. Jeg har «faret an», som det heder, mange Gange. Det er pragtfuldt dernede. Storartede Hvælvinger.

«Har De nu ogsaa studeret Mineralogi?»

«Ja det har jeg. Jeg gik her paa Laboratoriet og har gjort mindst 200 Analyser.»

«De har hat mange Hindringer, før De blev Kunstner.»

«Ja, og da jeg saa endelig hadde revet mig løs og kom ned til Milano, saa fik jeg straks Børnekopperne og blev ligesaa svart i Ansigtet som den Hatten Deres derhenne og maatte ligge i 3 Maaneder.»

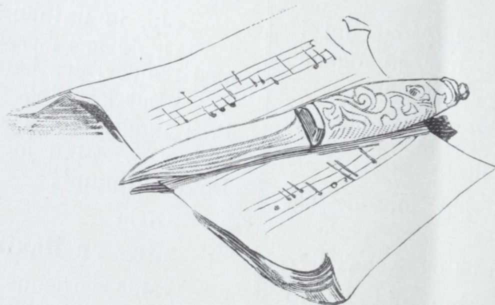
Nu knak Spidsen paa Blyanten.

«De har vel ikke en Pennekniv,» spurgte jeg.

«En Pennekniv? Nei, en Pennekniv har jeg ikke; **men en Tollekniv har jeg.**»

Jeg maatte tænke paa den Sangen, han ofte synger, om Tollekniven:

Jeg er fra Norge, — og jeg er god.

Christian Glaserud

fra Hole paa Ringerike.

Jeg sad en Dag inde i «Verdens Gangs» Redaktionskontor og vented paa Redaktøren.

Da aabnedes Døren, — en blid gammel Mand, aabenbart en Bonde, stod for mig.

«Her er jeg . . . Jeg har opfunni et Fødemiddel,» sa han.

«Jasaa har De det! Værsgo ta Plads.» Han fik det fulde Lys i Ansigtet. Et godt, aabent og intelligent Ansigt.

«Hvad er Deres Navn?»

«Christian Glaserud fra Hole paa Ringerike.»

«Hvad er det for et Fødemiddel?»

«Det er jo netop det, jeg inte vil si. Men det vekser af sig sjæl over hele Norges Land mellem Stub og Stein uden Dyrkning eller Saaning.»

«Da ved jeg, hvad det er,» sa jeg. «Renmos.»

«Aa nei. Renmos faller for dyrt og vekser inte overalt. Dette behøver En bare aa høste ind, og Krøtera liker det godt og vert saa blanke og feite som etter fineste Timotei. Kan aldrig mislykkes, er uafhængig af Veiret, saa det kan aldrig gaa gæli med Fodrasjeringen slik som ofte naa. Forresten er det bedst til Opblanding med andet. Men En kan gjerne ta daarligt Høi og blande med.»

«Hm!» sa jeg, svinged mig hid og did paa Stolen, stansed saa pludselig og kasted et skarpt Blik paa ham.

«De vil altsaa ikke si, hvad det bestaar af?»

«Inte endda! Jeg vil ha noe for det. Ellers er jeg ræd, det kunde gaa med mig som med han Kombolius, som opdaga Amerika, at det vart andre, som tog Fortjenesta, og han sjæl fik itno.»

«Meget sandt! Men vi kan jo ikke godt kjøbe Katten i Sækken, min gode Mand.»

«Nei naturligvis!» Han lo. «Det skjønner jeg da godt. Jeg har tænkt, det kunde gaa for sig paa den Maaten, at den, som vilde indlade sig paa det, forpligta sig til, *hvis* det holdt, hvad jeg lover, at betale saa og saa mye.»

«Det lader sig høre. Hvormeget forlanger De?»

«2000 Kroner.»

«Jeg maa ha lidt Betænkningstid. Si mig ialfald, hvordan De har fundet paa det.»

«Ja!» Jeg hadde engang for mangtallige Aar siden en Hest, som jeg hadde bytta tel mig hos Doktor Lund her i Byen. Det var den, som opdaga det. Jeg la Mærke tel, at 'n søgte det og spiste det. Og saa samla jeg det ind til 'n og blanda det med andet, og da trivdes den bedre og bedre. Det var en klok Hest. Den var rigtignok fra Sverige, men den Hesten skal Sverige ha Tak før. Ellers liker vi døm inte. Men tilsidst saa vart han sjuk for mig og døde. Aa! Jeg angra saa paa den Hesten saa!

Den hadde vørti saa mager. Saa kom 'n hen til mig en Dag, ligesom den vilde, jeg skulle hjælpe 'n. Og jeg prøvde paa Alting. — Nei; du faar gaa til Skogs, sa jeg. Jeg kan 'te hjælpe dig. Og han gik og kom igjen like daarlig. Jeg ga ham alt det, jeg vidste. Krud og Vand ogsaa, men inte *det* engang hjalp.»

«Det var da vel aldrig Fødemidlet, som han døde af?»

«Aa nei, vart det likt sig. Nei, jeg saa tilsidst, hvad det var. Den hadde vørti bidt af en Hugorm. Jeg saa Biddet i Mulen. To dype Hug! Og det vart for seint aa gjøra noe ved det. Saa vilde jeg inte la 'n pines længer. Det var bedst at gjøra Ende paa 'n. Jeg ledte 'n ud af Stalden — ud paa Tunet. Der la han sig ner, og jeg la en Sæk under Ryggen paa 'n og en under Hue og satte mig ved Siden af paa Marka med Øksa bag mig. Saan sat vi længe. Men saa begyndte 'n at vri paa Hue, til den fek det op i Fanget paa mig. Saa sad vi slig en lang Stund. Og jeg klappa den afen og tel. Men saa strakte 'n Halsen længer opover og løfta Hue og strøk mig ligesom med Mulen over Ansigtet slik» (her fór han et Par Gange med sin barkede Arbeidsnæve over Ansigtet). «Naa vil du vist be Farvel med mig, sa jeg, og saa reiste jeg mig op og slog 'n ihjæl.»

Han var under de sidste Ord sprunget op fra Stolen, hadde løftet Armene høit i Veiret over sit Hoved, Hænderne knyttet som om et Økseskaft, og hug i Luften. Saa satte han sig igjen tungt paa Stolen og vendte Hovedet bort.

For at faa Samtalen over paa et mindre sørgeligt Emne spurgte jeg:

«Er Dere Venstrefolk deroppe paa Ringerike?»

«Aa ja, vi er jo mest Vinstre.»

«Hvad er det for en Stortingsmand, Dere har?»

«Naa har vi ingen sjæl, vi har en fra Hallingdal. Vi hadde en fra Ringerike, som hedte Hurum.

Vi satte 'n ind blandt Vinstreflokken, men saa gik 'n over tel Høire. Vinstre har nok vøri lidt underligt paa det sidste, men jeg holder mig naa tel dem lel. For jeg takker Vinstre for Friheten. Før var det saa indestængt her i Landet, saa! Og naar en talte med en Embedsmand, saa maatte 'n staa med Hatten i Handa. Naa er det kommet lidt meire Luft. Jeg har nok faat føle det, jeg. Jeg skal si Dere, jeg kurerer ogsaa for Gigt og Karialgi og Tandværk. Og da har døm lagt mig mange Hindringer i Veien i gamle Daer. Dokterane deroppe paa Ringerike likte mig ikke. Døm vilde melde mig og vilde ha mig straffa. Saa gik jeg tel en Sagfører, og han læste op for mig en Tekst. Og saa sa 'n: Du skal inte aventere sjæl, sa 'n, men la døm aventere, som du har faat bra igjen. Jeg hadde jo fuldt op af Attester og Breve baade fra Nordland og Tønsberg og Bergen og Amerika. Og forresten sa 'n: Gaa til Futen sjæl du, sa 'n, og snak me'n. Det gjorde jeg. Hvad er det for et Fag, du driver? sa Futen. Gigt! sa jeg. Gigt? sa 'n. Aa, Herregud, om du kunde kurere mig, saa skulde du faa Lov aa væra i Fred! Det gjorde jeg. Saa var der en stor og mægtig rig Mand oppe paa Modum. Han sorterte Arbeiderne sine efter Vinstre og Høire. Vinstrekrabaterne vilde 'n inte vite af. Kona ha's var saa daarlig af Gigt. Jeg vart henta. Jamen jeg er saa ræd, det er no Signeri, du fær med, sa hu'. Jeg tør inte. Kan inte det væra det samre, sa Søstra, bare det hjælper. Saa tok hu' det, jeg ga hender. Da jeg kom ner, stod Manden sjæl paa Gaarden. Han kjendte mig. Jeg hadde tjent hos 'n mangtallige Aar. Naa, du har nok vøri oppe hos Kvindfolka, kan jeg tænke, sa 'n. Men naa skal jeg si dig, hvad jeg mener. Jeg trur, det hjælper, det du gir Folk. Jeg er overbevist om, det hjælper. Men mit Hjerte slaar slik til Høire, saa jeg liker det inte lel. Døm faar henvende sig til Dokterane og anskaffe det, døm skriver op. Og hjælper inte det, saa faar det væra det samre.»

«Hør» sa jeg, «hvor gammel er De?»

«71 Aar.»

«Da er De jo et godt Avertissement selv, for de gjør jo Indtryk af at være meget yngre. Hvad er det i de Medicinerne? Er det ogsaa en Hemmelighed?»

«Nei! Men det er saa mange Ting. Det er Blandinger, Sammenblandinger, som jeg har spikkelert ud. Alting maa blandes her i Verden, ser De. Det findes ingenting, Menneskene kan greie sig med alene i ublandet Tilstand. Melk? Nei. Det blir Forstoppels. Den maa ialfald koges. Det er vel indrettet slik, tænker jeg, forat vi skal spikkelere. Menneskene skal aldrig faa Fred, forat de kan udvikles.

Se her!» Han rakte mig nogle smaa trykte Sedler. Paa den ene stod:

Middel mod Gigt eller udvortes Sygdomme. Midlet paadynkes de lidende Steder med en Fjærkost eller dynkede Klude. Midlet opvarmes mod Ilden eller hensættes paa Komfuren paa et Glas, det, som skal forbruges.

Og paa den anden:

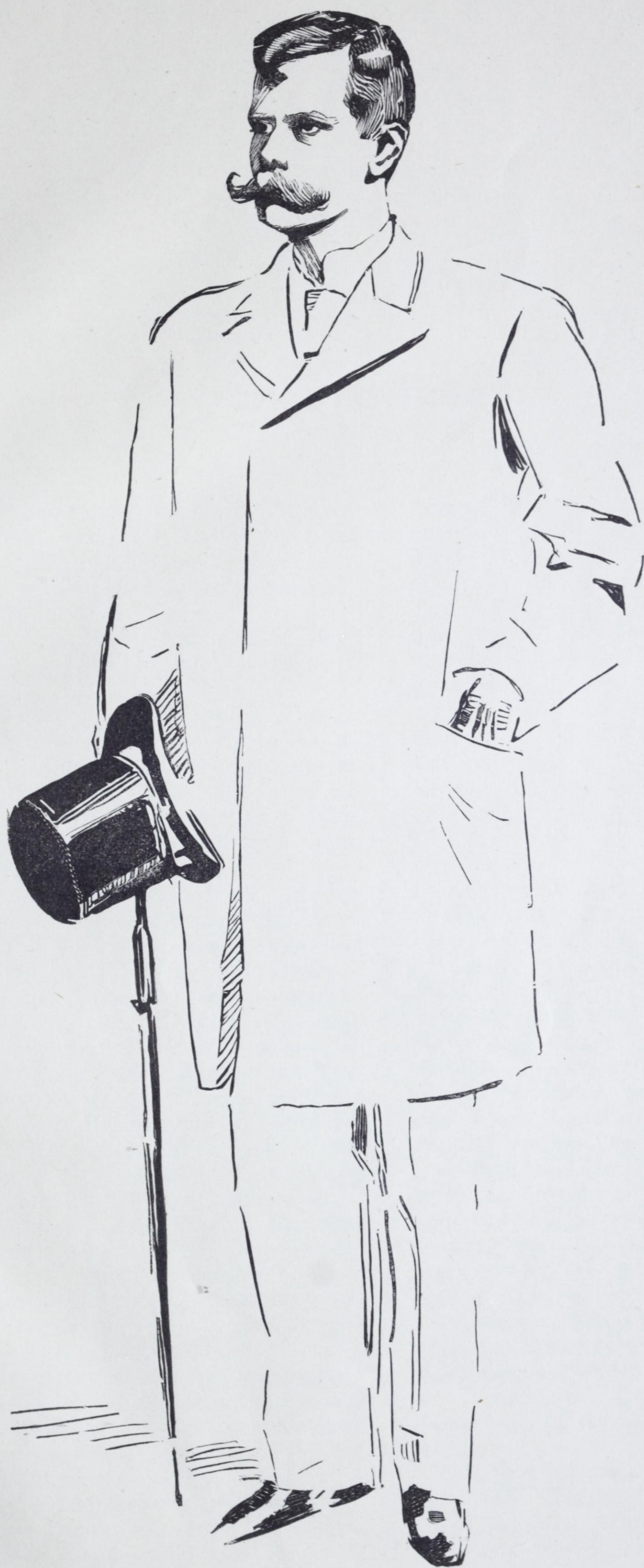
Middel mod Karialgi opdrekes et halt Skjenkeglas Morgen før dem spiser.

Christian Glaserud,
Hole Ringerike.

«Tandpinesedlen har jeg inte med, men den er saan.» Han reciterte langsomt og høitideligt:

«Midlet lægges paa den lidendes Tand eller stryges paa Kinden.»

Sigurd Ibsen.

I hans Arbeidsværelse stod det største Skrivebord, jeg hadde set, stort som et lidet Værelse og betrukket med grønt Klæde. Midt paa den grønne Flade laa en fransk Bog med parisisk gult Bind.

«Det er et underligt Navn den Gaden har, som De bor i,» sa jeg. «Arbins Gade. Hvem i Alverden var Arbin?»

«Jeg ved det ikke,» svared han. Her i Kristiania gir de Gaderne slige underlige Navne. Kan De tænke Dem noget saa mærkeligt som at opkalde en af dem efter Karl den 12te — en af Norges Fiender. Man pleier i Almindelighed ikke at opkalde Gaderne efter fremmede Feltherrer, som har gjort Indfald i ens eget Land.»

«Det er sandt,» sa jeg, «det har jeg virkelig aldrig tænkt paa. Og den Gangen Gaden fik Navn, var Kristianiasnobberiet just ikke saa stærkt udviklet i svensk Retning, som det er blit senere.»

«Nei, dengang gik vistnok den saakaldte «Intelligenses» Sympatier mere i dansk Retning. Jeg kan erindre, at jeg som Barn kom meget til Professor Ludvig Ludvigsen Daae. Jeg var en Ven af hans Søn. Han syntes dengang meget godt om mig. Nu antar jeg, ikke det samme er Tilfældet, ialfald ikke i lige saa høi Grad. Han talte Latin med mig. Jeg var en god Latiner. Men jeg erindrer godt, at dengang var Danmark alt for ham. Senere har Sverige indtaget dets Plads. For min Far var ogsaa Danmark alt, men hvis noget andet Land har fortrængt det i *hans* Sympatier, saa er det Norge. Forøvrigt er det mig gaadefuldt, hvorledes disse svenske Sympatier, som man nu ser hos Høire, er opkommet og kan holde sig. De er jo aldeles uden Rod. Høire staar jo slet ikke i nogensomhelst aandelig Forbindelse med Sverige. De holder ikke en svensk Avis. De læser den ikke engang paa Restaurationerne. De læser endnu mindre en svensk Bog; spørger man dem ud desangaaende, sier de, at de *kan* ikke læse dem. Og disse Sympatier er fremkomne uden nogensomhelst Paavirkning. Jeg forstaar det ikke. Hvis de allesammen var Trælasthandlere i Drammen, kunde jeg nok sætte mig ind i det. Thi der er jo en hel Del Mennesker, som har en stærk Følelse af Norges Lidenhed. For dem repræsenterer paa en Maade Sverige Storheden og Magten. De kjender ikke noget til Europa, det er dem for fjernt. De har ingen Maalestok. De imponeres. Sverige er desuden det fineste og fornemste, de ved. Der er en gammel og rig Adel med klingende Navne. De har ingen Opfatning af, hvor liden Glans der er ved dette Aristokrati, sammenlignet med Englands, Frankriges og Tysklands.

Men jeg tror aldeles ikke, at Høire er landsforrædersk. Høire er meget bedre end dets Presse. Det vil si, jeg skjelner mellem to Grupper af Høire: De *reaktionære* og de *konservative*. De reaktionære kan man vistnok ikke ha stor Tillid til. De *konservative* er vistnok ligesaa gode Patrioter som Venstre. Men jeg maa jo indrømme, at Kristianias Optræden ligeoverfor Kongen, hver Gang der er foretaget et fiendtligt Skridt mod Norge, er ubegribelig, og utænkelig i hvilketsomhelst andet Land.

Det mest nedslaaende var *Kongetoget* i sin Tid. Man kan ikke la være at sammenligne med Forholdene andetsteds. Jeg maatte tænke paa, hvorledes *alle* Partier i Tyskland, selv de mest konservative og keisertro, kasted sig over den dødssyge Keiser Friedrich uden noget Hensyn, dengang da der kom Rygter ud om, at han laa under for engelsk Indflydelse. Et andet mærkeligt Træk — jeg ved ikke, om det ogsaa er et Udslag af Partiaand eller en anden Opfatning af Ære og Moral, end man har andre Steder — er den yderst lemfældige Behandling, som blev den Denunciant til Del, der uden videre løb hen og angav sin Kammerat, fordi han i national Indignation peb midt under Høirestudenternes Ovationer for Kongen. Han blev ikke engang ekskluderet af Kammeraternes Forening, Studentersamfundet. Hans Navn var Løvenskiold, — en Adelsmand. Det burde allerede næste Dag været sat i Avisen under Overskriften «noblesse oblige».

I den Anledning maa jeg tænke paa, hvorledes det gik *Piloty*, som dengang var Tysklands mest berømte Maler, da han anga en Professor Trettenbacher. Trettenbacher hadde sagt noget majestætsforbrydersk i Anledning af Attentatet paa Keiser Wilhelm. Skjønt alle Folk i München var umaadelig opbragt over Attentatet, holdt de paa at lynche Piloty. Han blev næsten sindssvag og kom

sig aldrig helt op igjen. En saadan Afsky hadde man der for Denuncianter.»

«Hvorledes tror De det blir, hvis vi nu faar Krig?»

«Jeg tror ikke paa Krig.»

«Men tror De da, vi opnaar nogen Udsættelse?»

«Ikke nogen egentlig Udsættelse. For Svenskerne ved jo ligesaa godt som vi, hvad vi vil bruge den til. Til Overflod har jo Professor Sars oplyst dem om det i «Nyt Tidsskrift». Men der kommer et Kompromis. Venstre blir nødt til at bøie sig noget. De faar ta den Ydmygelse for sig selv og Partiet for Fædrelandets Skyld. Men der maa aabent og ærligt tilstaaes, at det *er* en Ydmygelse. Selvfølgelig er der forresten en Mulighed for Krig, men jeg ser nu ikke saa pessimistisk paa det, selv om den skulde komme. I alle Tilfælde synes jeg godt om den nuværende Situation. Der er kommet et Pust af Realpolitik. Den norske Politik har hidtil været bare en Truselspolitik. Desuden overdriver man en Del de svenske Stridskræfter. De har jo en Del hvervede Tropper, dog ikke mere end 8000 Mand. Vi vilde lide adskillige Nederlag i Begyndelsen, men det gjælder bare at holde ud. Selv om Kristiania skulde bli besat, maatte vi ikke gi os, men trække os bagenfor Mjøsen og som sagt holde ud.»

«Men tror De, dette Land vilde kunne udholde den økonomiske Missère, som medfulgte?»

«Det er utroligt, hvad man taaler og finder sig i under en Krig, og hvor hurtigt Landet reiser sig igjen — ogsaa økonomisk.

Desuden er det ikke sandt, at hele Sverige staar enigt, muligvis i Rigsdagen, men ikke ude i Landet. Ja, i det egentlige Sverige, det gamle Svithjod, hvor den egentlige «stele» høitidelige svenske Nation bor, er vistnok Stemningen hadefuld mod Nordmændene. De hader os meget mere, end vi hader dem. Og det skal der noget til. Men de vil egentlig ikke undertrykke os og ødelægge os, de anser sig for de Forurettede. Der er egentlig ikke nogen fast Grundvold for dette Had. Det er mere udsprunget af forsmaaet Kjærlighed. Hvis vi var det mindste imødekommende, vilde Hadet øieblikkelig slaa om i sin Modsætning. De gjør sig selv i Grunden ingen overdrevne Forestillinger om Sverige. Men de synes, at Norge ialfald er meget mindre og ynkeligere, og derfor maatte vi være glade over at faa være sammen med dem. Vi er ligesom den Fattiges eneste Lam, det eneste, de har tilbage af fordums Storhed.

Men denne egentlige svenske Nation er en meget liden Nation. Hele det sydlige er jo dansk Race, og hvad der ligger nordenfor Dalelven er norsk Race. Og der oppe i Norrland, hvor de lider stærkt under Følgerne af Protektionismen, der sympatiserer de meget med os og vil ikke for nogen Pris føre Krig med os.»

«Hvad er det, De siger? Er alt, hvad der er nordenfor Dalelven norsk? I saa Fald burde det jo høre til Norge.»

«De vilde vist ha det meget bedre i hvert Fald. De saakaldte «svenske Finner», de svenske Finlændere, er ogsaa Nordmænd oprindelig.»

«Jeg har aldrig vidst det, men jeg kan godt tænke mig det. Jeg har altid følt mig mere beslægtet med dem end med Svenskerne.»

«Ja, der er en mærkelig Forskjel mellem os og de egentlige Svensker. Forskjel i alt, lige til Maden, vi spiser. Jeg har jo opholdt mig mange Steder ude i Verden. Men selv i Amerika følte jeg mig mere hjemme end i Stockholm.

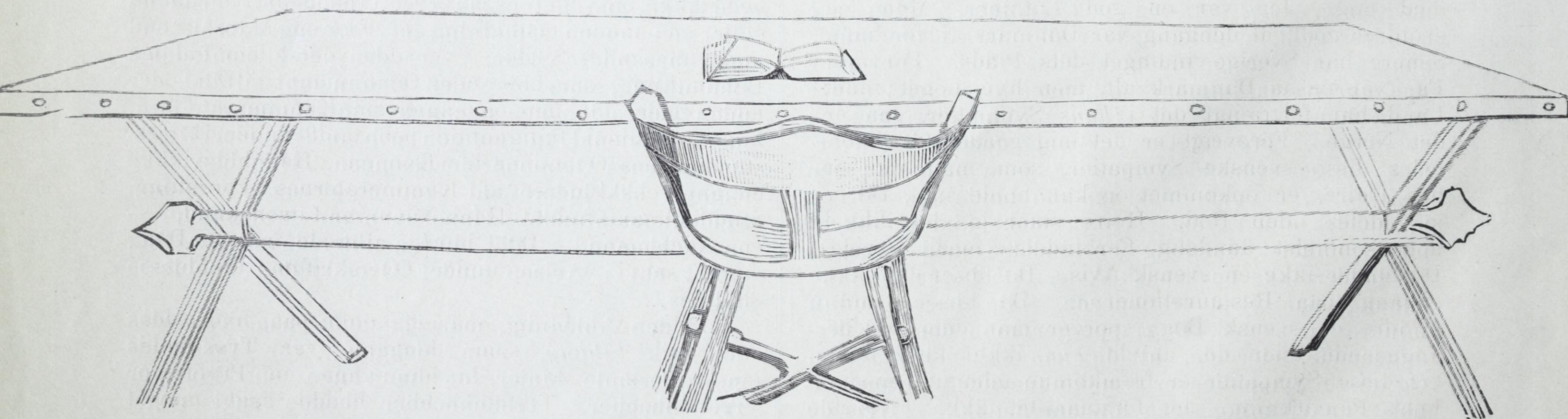
Hvordan synes De egentlig det er at komme hjem her til Kristiania efter at ha levet saa længe under store Forhold?»

«Jeg synes godt om det. Man er alligevel rodløs derude. Jeg er glad, fordi jeg er kommen hjem.»

I det samme jeg skulde gaa, husked jeg paa en interessant politisk Nyhed, jeg hadde hørt, og som var betroet mig under dybeste Tausheds Løfte. Jeg spurgte ham, om det var sandt.

Han lod, som han ikke hørte det. Jeg spurgte op igjen. Saa svared han smaaleende:

«Jeg kan ikke svare Dem. Jeg hører til de faa Tause her i Landet. Men det gjør aabenbart ikke De.»

Sigbjørn Obstfelder.

Hvadfornoget? Var det Obstfelder?

Han var forunderlig distræt og sky.

Jeg halte ham med mig hjem. Der sa han næsten ikke et Ord.

Lang Tid efter traf jeg ham igjen og spurgte, hvor han hadde været saa længe.

Han svared paa samme sky Maade, at han hadde holdt sig hjemme.

Jeg spurgte, om han ikke igjen vilde besøge mig.

«Nei,» sa han sagtmodig. «Jeg tror ikke det.»

«Hvorfor ikke?»

«Jeg syntes ikke, jeg hadde noget Udbytte af det.»

Han forklared det ikke nærmere, men det var umuligt at bli stødt. Det var tydeligt, at han mente, at vi ikke rigtig passed sammen, og at det kanske ligesaameget var hans Skyld som min.

Saa hørte vi, at han var paa Reise, hadde været i Stockholm, i Berlin og Paris.

En Dag sad han pludselig paa «Grand». Da jeg hadde beholdt det Indtryk fra sidst, at han helst vilde være alene, hadde jeg først ikke tænkt at gaa hen til ham, men nu saa han jo aldeles forandret ud.

Og atter maatte jeg spørge mig selv: «Er *dette* Obstfelder?»

Han var jo den ivrigste, snaksomste, livsglade unge Mand, man kunde tænke sig.

Men han hadde jo rigtignok været i Paris.

Jeg spurgte ham indiskret, hvorledes han hadde kunnet foretage alle disse Reiser.

«Det var ikke vanskeligt,» sa han. «For det meste gik jeg tilfods.»

«Er *den* fra Paris?» spurgte jeg og pegte paa en rigtig Fiskekjærringparaply, som stod ved Siden.

«Nei, den er fra Berlin. Den koster saamæn 3 Mark. Da jeg skulde gaa fra Berlin til Frankfurt gjennem Thüringer Wald, kom jeg til at tænke paa, at det regner saa meget paa Skogen, og saa kjøbte jeg den og en Dress til 20 Mark, som jeg forresten ikke gjorde nogen Lykke med hos Damerne i *Quartier latin* bagefter. Paraplyen husked jeg som sædvanlig paa at glemme igjen paa en Station. Og det vared længe, før jeg tog Mod til mig og spurgte en Konduktør, om han trodde, jeg kunde faa den igjen. Nu er jeg ikke saa blyg mere. De snille Thüringere gjorde et forfærdeligt Opstyr for den Paraplyen, telegrafered hid og did, og jeg blev over og vented en hel Dag for dens Skyld paa et Hotel. Saa kom den endelig. Jeg har hat to Paraplyer til i mit Liv, som jeg specielt har fæstet mig ved. Forresten har jeg hat flere. Mange. Den første var penest. Den fik jeg til min Konfirmation af min Søster. Jeg har engang tænkt at skrive en Korrespondance om mine Paraplyer. Men jeg har lagt Mærke til, at det morsomste, man vil skrive, det blir aldrig skrevet.»

«Jeg trodde forresten ikke, at det humoristiske laa for Dem.»

«Jeg debutered jo som Satiriker med en Bog som hed «Heimskringla», Harcellas over Professorerne derborte paa Universitetet, Sofus Bugge og de andre. Den var fuld af Runeudtydninger og den Slags.

«Men kjære, hadde De Kundskaber til at gjøre sligt?»

«Jeg har været Filolog i flere Aar.»

«Jeg trodde, De var Ingeniør.»

«Det er jeg ogsaa. Jeg har gaat paa den tekniske Skole her?»

«Var De flink?»

«Ja, jeg var meget flink. Især i Matematik. Men jeg blev afbrudt. For at leve maatte jeg nemlig være Korrekturlæser i to Aviser. Og paa den Maade overanstrængte jeg mig. Jeg fik et Knæk, som jeg egentlig først nu har forvundet helt og holdent.»

«Ved Hjælp af Paris?»

«Kanske det.»

«Var det som Ingeniør De reiste til Amerika?»

«Det var egentlig for at komme ind i noget aldeles Nyt. Og forat det skulde ligne saa lidet som muligt de Forhold, jeg hadde levet under hidindtil, saa vilde jeg helst til Syd-Amerika. Men jeg hadde ingen Penger til Billetten. Jeg reiste til New-York med et hollandsk Skib paa 3dje Plads. Jeg tog et hollandsk, fordi jeg husked fra Geografien, at Hollænderne var saa renslige af sig. Men det var det forfærdeligste, jeg har oplevet. Det er igrunden det, jeg husker bedst. Det var ligesom hele Menneskelivet med al sin Klasseforskjel. Lykke og Ulykke traadte i sin største Krashed frem for En her, hvor det var sammentrængt paa en

liden Plads. Bare det for Eksempel, at de paa 1ste Plads hadde Lov til at stige op paa Broen, hvorfra de stod og saa ned paa os andre. Tænk Dem, jeg staar der paa denne fæle «Steeragen», og saa hører jeg pludselig mit eget Sprog, min egen Dialekt, stavangersk, ud igjennem det aabne Overdækssalonvindu — Jeg kunde jo ikke snakke til hende, jeg var naturligvis deprimeret, jeg ogsaa, og følte mig solidarisk med Udskuddet.

Det var det værste Udskud fra alle Verdens Lande, som jeg bodde sammen med. Bulgarer, Nygrækker, Polakker og Spanier. Det var en Ekstrakt af al sydeuropæisk Skiddenfærdighed. Og saa kom der Storm. Sjøsyge paa alle Kanter. Og jeg sad der og fundered. Under Sjøsyge vokser Tankerne saa forfærdelig. En Dag vilde jeg krybe hen til Springen og drikke en Slurk Vand. En Matros sparked mig væk. De var bange, der skulde blive Vandmangel.

Men det, jeg aldrig glemmer, var Lugten. Da vi var kommet frem, og alle disse Folk blev jaget ud, og alle deres Tepper og Filler blev kastet efter dem, da kom der en Lugt, en forfærdelig. Jeg kan huske den den Dag i Dag. Ofte, naar jeg sidder sammen med de fine Mennesker, kan Erindringen om den komme over mig, og jeg kjender den tydelig. Lugten af Lus. Derfor er det, jeg ofte med engang ser saa tankefuld ud. Jeg maa ogsaa undertiden tænke paa den Tid, naar de skriver om mig, som om jeg var en Lebemand, der har bygget mine Erfaringer paa, hvad jeg har oplevet i Blødagtighed og Raffinement. Jeg! En Haandværkers Søn!

Ogsaa alt dette med Symbolist og Dekadent og med nye Retninger osv. Jeg kan ikke være nogen Retning jeg! Det er netop Feilen. Jeg er formeget Psykolog. Jeg arbeider formeget med alle Dele af min Organisme, med Sanserne, som direkte forholder sig til Materien, med Nerverne, — ja med altsammen. Og derfor kan jeg ikke være noget saadant enkelt. Jeg kan ikke bygge en Retning paa bare Lyd, naar jeg ogsaa har Lugt. Forstaar De, hvad jeg mener?

«Nei! Jeg har vanskeligt for at tænke abstrakt.»

«Ja!»

«Folk er slemme til at skrive om Dem nu om Dagen. Men nu er de glade. De tror Dem dræbt og slagen til Jorden. Kristoffer Randers jubler over «Rytmeskvulp».

Han lo høit og drog «Rytmeskvulp» op af Lommen.

«Jeg skulde gjort det meget bedre selv,» sa han og bladed i den. «Baade Nils Collet Vogt og Vilhelm Krag og især mig selv skulde jeg karrikeret meget bedre, ialfald i min satiriske Periode.»

Jeg skulde til at tegne Obstfelder og stilled ham op.

«Men De vil vel ikke tegne hele Figuren? Da kommer jeg til at se saa liden ud. Skjønt jeg er nu vel ialfald større end Kristoffer Randers,» tilføied han og lo lunt.

«De maa ikke staa saa stram,» sa jeg.

«Jeg forsøger i den senere Tid at vænne mig af med at holde Hovedet paa skakke.»

«Ja, men det er ikke værdt, De øver Dem i det nu.»

«Jeg forsøger ogsaa at vænne mig af med at gaa med saa korte, nervøse Skridt.»

Han vilde til at lange ud bortover Gulvet, men jeg kommandered ham med Stentorrøst til at la det være.

Efter en Stund vedblev han:

«Jeg vilde gjerne bede Dem om et Raad. Jeg vilde forære bort to Buketter. Jeg har 2 Kroner. Tror De, det er tilstrækkeligt?»

«Nei.»

«Saa faar jeg kjøbe bare én. Eller jeg kan jo gaa op i Parken og plukke nogle grønne Blade. Det er jo ogsaa pent!»

«Nydeligt!»

«Saa kan jeg heller spise Middag for de 2 Kronerne.»

«Ja!»

«De kan vel ikke si mig, hvor jeg skal faa laant 1200 Kroner?»

«Neimen om jeg kan!»

«Der skal nemlig være saadan en god gammel Violin at faa kjøbt. Jeg liker saa godt at spille paa Violin. Jeg har tænkt at gaa op til Professor Monrad og bede ham om et Raad.»

«Hvorfor til ham?»

«Han spiller ogsaa paa Violin.»

«Spiller De godt?»

«Undertiden spiller jeg godt. Jeg har nogle klagende Toner, som er gode. Vil De være med mig iaften, saa skal De faa høre det? Der kommer ogsaa nogle andre.»

«Ja Tak. Hvor bor De?»

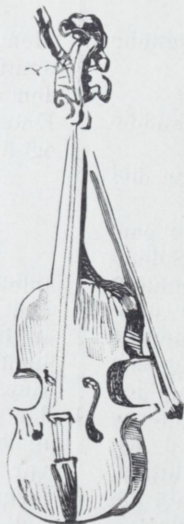
«Jeg bor ikke hjemme, men jeg har Nøglen til 2 Leiligheder, hvor jeg kjender dem, som bor der, og i en af dem skal vi gaa.»

*

Til den lyse Morgen sad vi og hørte paa ham, aldeles stille. Han fik ikke Lov til at holde op. Det meste var improviserede Variationer over kjendte Melodier. Men en var hans egen Komposition, og den var den allervakreste.

Da jeg gik, fulgte Obstfelder mig. Vi blev staaende paa et Hjørne og talte længe sammen og blev tristere og tristere, han over mig og jeg over ham. Og vi forstod hverandre mindre og mindre. Det var ligesom vi begge var kommet paa en «feil Klode».

Fordi vi var kommet paa den samme.

Verdens Gng.

August Lindberg.

Det var Morgenen efter Førsteopførelsen af «Brand».

«Naa, du læser «Verdens Gang» ser jeg, er det Kritiken over dig selv. Den er du vel misfornøiet med?»

«Nei, inte er jag missbelåten! Huru kunde jag vara det? Det är rätt sagt, hvad han skrifver.»

Efter dybe Tanker.

«Et märkvärdigt blad dette «Verdens Gang», omväxlande som den titel, det bär.»

«Skal det være en Chikane, saa vil jeg slet ikke tegne dig.»

«Omväxlande som den titel, det bär, omväxlande i innehål!»

«Det gaar an.»

«Det kunde sätta som sit motto, hvad der står under staden Paris's vapen: Gungar paa vågorna, men sjunker icke.»

Jeg nikked mit Bifald.

Atter syntes han fordybet i Avisen, med engang udraabte han:

«345 000 tønder sild!»

Jeg satte mig atter i Forsvarsstilling og var Medarbeider.

Efter en liden Pause tilføied han:

«Hvilket rikt och lyckligt land!»

«Men jeg synes, det er underligt, at næsten alle Aviserne bebreider Selskabet, at det taler Svensk. Det var jo noget, man maatte være forberedt paa paa Forhaand.»

«Det är orätt! Men det är ju bra, at det är det, som er hufvudinvänningen, fast det är någonting, som icke kan ändras. Men jag måste säga, at inte har jag tänkt att göra propaganda här. Man reser sin väg, hvarthän den för En!»

«Nu reiser du til Trondhjem?»

«Ja, förat se domkyrkan!»

«Og hvorhen saa?»

«Öfver gränsen och nedöfver mot Stockholm! Jag måste ju fram, altid fram!! Aldrig tilbaka!»

«Det maa være interessant at reise saaledes.»

«Ja! det är jo det, som uppehåller och föryngrar. Hela lifvet är jo en stöld. Vi stjäler från hvarandra. Vi beriker oss med andras andliga ägendom och individualité. Och ju fler vi träffar på at stjäla från, dess rikare blir vi själfva! Det är et evigt växlande kaleidoskop!»

«Stanser du saa i Stockholm?»

«Nei. Tournéen slutas i Køpenhamn till våren!»

«I Kjøbenhavn er du vel godt kjendt?»

«Ja! Der är jag känd. Der började jag med «Hamlet»! Då fick jag min stempel! Då fick jag mitt namn. Det var då, Johanna Louis lyste frid öfver mig! Hon sat i parket och sade det ordet: Han er god. Hos ham findes ikke Spor af doven Komedie.»

«Hvem var Johanna Louis?»

«Johanne Louise Heiberg! Og innan en halftimma visste hela teatern, hvad Johanna Louis hade sakt, och det blef en kolossal succes! Kritikern i «Nationaltidende», Falkman, som hade varit temligen kölig mot mig förut, kom upp på scenen och sade: Nu kan De blive her, saa længe De har Lyst.»

«Fra hvilket Teater i Stockholm kom du dengang?»

Han sad længe med Panden støttet i Haanden.

»Från hvilken teater jag kom, frågar du? Från «Nya dramatiska».

«Var det da, fordi du vilde bryde nye Baner, du reiste derfra?»

«Nei, det var, för jag lot skägget sitta kvar på en generalprof. Då fann de, at jag inte passade der, och jag måste söka andra länder!»

«Hvad synes du om Eldorado?»

«Vore det bättre för menniskoröster, vore den hänförande. Det är en elegant salong att mottaga publiken uti! Men det fordrar en kollossal kraft, för at rummet skal fyllas! Jag måste elektricera strupen hvarje dag för att hålla ut. Och jag märkte det mest under «Brand». Alla dessa fina tekningarne! Alla dessa fina linjerna! Jag måste ta dem bort. Jag måste spela på massverkan!»

«Var det ikke ligesaa vanskeligt i «Hamlet»?

«Nei! Der samlas karaktern på några få punkter. Sen lyssnar publiken och följer! Men «Brand» är en tungkörd häst! Han sväfver så omåtlig högt öfver oss, så vi förlorar honom i sigte! Och ju närmare vi kom föreställningen, var det, som ansvaret växte och växte. Jag gick i ångest för krafternas tillräcklighet. Och midt under föreställningen blef der en forfärlig villervalla på scenen mellan 3da og 4da akten! Der kom en

röst från salongen, at publiken börjar tröttna . . . Du skulde veta, hvad det vill säga för en teaterdirektör att få höra det ordet: «Publiken börjar tröttna». Kors i Jesu namn! ropar jag. I väg, i väg! Jag sänner maskinfolk hit och dit og lar ridån gå upp. Då kommer, just som vi börjat akten, Ole Olsen furioso upp på scenen. I hastvärket hade vi glömd musiken! Hans musik! Han hadede mig, sade han. Efter at ridån var gåt ned efter aktens slut, kom han atter furioso upp och frågade: Kan jeg nu faa udført min Musik? Forresten, hvis jeg ikke hadede Dem saa meget, vilde jeg si, at det var godt spillet.

Och så fik han exekvera sin allegro funebre! Och så kom i sista akten min stora punkt, der jag tok hämnd öfver mig själf og min ångest. Där märkte jag, at publiken var med, fastän det var mörkt i salen, så jag kunde ingenting se. Dock var det, som jag kunde se ända upp til Sirius.»

«Du, som har levet dig saa ind i Digtet, du maa forklare mig to Ting, jeg har studeret paa bestandig. — For det første den Sætning: «Tabets Alt din Vinding skabte, evigt eies kun det tabte». Og dernæst, hvad betyder egentlig *qvantum satis* — et Adverbium og et — —?»

«Själ var trofast till det sista,
sägerns höid är allt att mista.
Offrets allt din vinst förstorar;
evigt ägs, hvad du förlorar.»

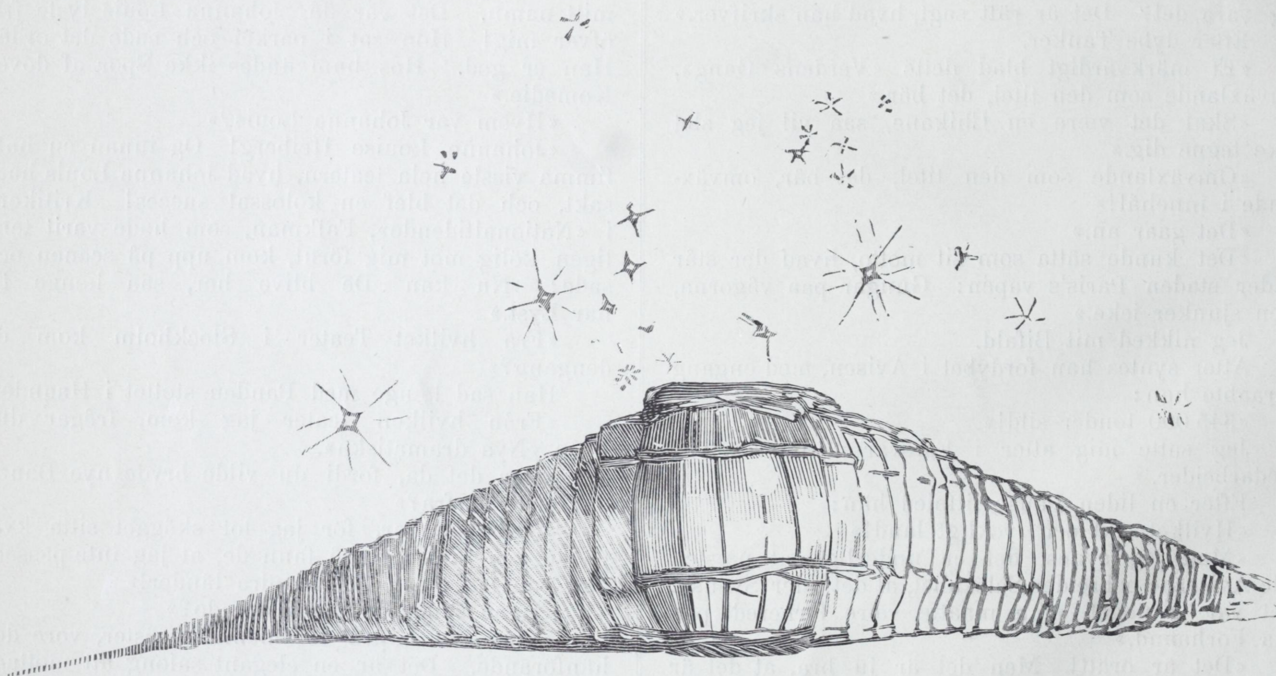
«Og nu *qvantum satis!* Mandeviljens *qvantum satis!*»

Han sad længe med bøiet Hoved og saa dystert frem for sig. Saa hæved han langsomt Hovedet og Haanden og sagde:

«Ibsens ord äro som en guldraket för våra ögon! Ljusa strålar! Vi kunna inte fånga dem i deras mjuka fall. Vi kunna följa honom på aningernas väg. Annorlunda kunna vi icke följa honom!

Da jeg gik, lyste han mig ud paa Trappen og sagde:

«**Frid öfver dig!** Apropos! Min regissör räcknade inropningarne. Det var tjugusju!!»

Erika Nissen.

Jeg skulde ha Time hos Fru Nissen som saa mange andre, men rigtignok ikke i samme Anledning. Jeg er det allermest umusikalske Menneske her i Landet. Bevidstheden om, at jeg var det, trykked mig unægtelig lidt, da jeg gik op ad Trappen, og jeg bestemte mig til saavidt muligt at holde Samtalen paa mere neutrale Felter.

Det store Værelse var fuldt af svære Bladplanter, henne ved Vinduet et stort Flygel, og midt paa Væggen hang Soots udmærkede Portræt af Jonas Lie og Hustru.

Jeg spurgte Fru Nissen og Frøken Ida Lie, som var derinde, om de hadde faat Billetter til «Lystige Koner». «Jo, paa første Bænk,» erklæred Frøken Ida voldsomt leende, «ved Siden af hverandre,» for baade hun og hendes Søster var døve paa et Øre. Men heldigvis var det ikke paa det samme, og derfor klarte de sig alligevel.

Om de ikke skulde være med i en Fest bagefter?

Ja, det vidste de slet ikke, om de turde, for hvis det nu ikke gik godt? De hadde undertiden deltat i Fester efter uheldige Konserter, og da hadde det været altfor pinligt.

Selv om det ikke gjorde Lykke, det var da vel ikke saa farligt, mente jeg. Jonas Lie hadde saamegen anden Sukses at flyde paa.

Alligevel — de vilde ikke bestemme sig før efter første Akt ialfald.

Jeg saa op paa Jonas Lie der paa Væggen. Det var alligevel, som der laa et lidt spændt Udtryk i hans Ansigt. Hvordan vilde det gaa? Og hans Hustru bøied sig over ham og talte beroligende Ord.

«Jonas er den bedste,» sa Frøken Ida. «Thomasine er ikke saa heldig, — skjønt Eyolf har været saa hensynsfuld at holde Næsen saameget som muligt i Skyggen, saa den ikke gjør sig fuldt saa gjældende som ellers.»

«Det synes jeg er en Feil,» sa jeg. «Det er jo netop en brilliant energisk Næse, hun har,» og jeg tegned den efter Hukommelsen i Luften.

«Nei,» raabte hun, og hun lo atter midt ud af sit fulde gode Humør, saa det runged i det store Værelse og gav Gjenlyd i Flygelet. «Jeg elsker den ikke, jeg har Magen til den selv. Ja, nu skal jeg gaa. Det er bedst, De begynder, for De har jo ikke mere end 1 Time at gjøre paa. Præsis 3 kommer Frøken F. Men —,» hun saa nøie paa sin Søster, «du maa da stelle lidt paa dig. Du er bustet paa Haaret.»

«Ikke gaa!» sa jeg.

«Jo, der sidder jo en derinde og venter paa mig. Desuden er jeg bange, De tar mig med.»

Og et Øieblik efter hørte vi et Tonevæld bruse derinde. Men jeg skal ikke kunne si, om det var en Gavotte af Teilman eller en Symfoni af Beethoven.

Jeg bad Fru Nissen endelig ikke glatte paa sit Haar. For det første kom den Slags Detailler ikke frem i «Verdens Gangs» legende Reproduktion. Men dernæst var det netop saa vakkert, at det store og rige Haar bølged lidt løst og let omkring Panden.

«Si mig, skal jeg ogsaa snakkes med?» spurgte hun. «Det vil jeg rigtignok nødig.

Jeg blev interviewet her en anden Dag, og han hadde aldeles misforstaaet mig. Desuden kom vi vel sandsynligvis til at tale om det samme, og det ser saa aandsfattigt ud, at man ikke har mere end det ene Par Sætninger at aflevere, naar det gjælder.»

«Jeg har ikke læst det,» sa jeg. «Hvad talte De om med ham?»

«Om Musik.»

«Det var da kjedeligt, for det var netop det, jeg hadde tænkt at benytte Anledningen til; — men saa kan vi jo tale om noget andet.»

«Ja, men en Ting maa De love mig: De maa si mig til, naar dette skrækkelige, naar Interviewet begynder, saa jeg kan være paa min Post.

Det loved jeg.

«Sidder jeg stille?» spurte hun. «De maa endelig skjænde paa mig. Werenskiold var saa streng, da han malte mig.»

«Det vil jeg ikke være. For jeg ser straks, at det ikke kan nytte. Det er heldigt, at De har noget andet at tjene Penge med. For jeg tror ikke, at det vilde være indbringende for Dem at være Model.»

«Jeg synes, jeg sidder saa stille som en Mus.»

«Jeg kan godt huske Dem,» sa jeg, «som ganske ung Pige med svære, lyse Lokker langt nedover Ryggen. De var ikke mere end 12—13 Aar. Men allerede da sa vi Børn altid til hverandre

om Dem og Deres Søster: Der gaar de, som er saa flinke til at spille paa Pianoforte. Og vi hvisked om, at De nok skulde bli saadanne, som kaldtes store Kunstnerinder.»

«Nei, der husker De vist Feil. Vi spilled nok meget, men dengang hadde vi slet ikke tænkt paa at blive Kunstnerinder. Det kom langt senere. Det var det fjerneste for os. Min Mor kunde heller ikke tænke sig det, er jeg viss paa, har aldrig en eneste Gang faldt paa Muligheden af, at jeg skulde optræde offentlig. Hun vilde afvist det som en Vanhelligelse. Og hadde hun levet, var jeg kanske ikke kommen til det før meget senere ialfald. Det var Kullak i Berlin, som foranlediged det. Jeg kan godt huske, at jeg blev rød første Gang, han talte om det, saa fast sad den Opfatning i mig, som jeg hadde indsuget med min Opdragelse. Forresten var det egentlig min Søster Ida, som traf Bestemmelsen og puffed mig frem, idet hun selv traadte tilbage. Det var ligesom længe uvist, hvem der skulde være «*den*» af os.»

«Frigjorde De Dem saa siden aldeles for denne Modvilje mod Offentlighed?»

«Aldrig ganske. Især var det mig ubehageligt i Udlandet med al den Reklame, som man er nødt til at finde sig i. Man maa henvende sig til en Agent, og saa gaar det løs. Han overtar En helt og holdent. Han overtar saagar Ens Samvittighed. Da længes jeg ofte efter at reise hjem og spille her og leve skikkelig. Ofte forekommer det mig som Idealet, at bli gammel Kone og sidde stille i en Stol.

«Sidde stille i en Stol kommer *De* ialfald aldrig til, det kan jeg forsikre Dem. Dertil mangler De alle Betingelser. Men nu maa De ta Dem iagt,» sa jeg, «nu begynder Interviewet.»

Hun skvat op i Stolen og forandred atter igjen Stillingen og saa paa mig med et trodsigt, bestemt Udtryk.

«Mit Besøg finder altsaa Sted i Anledning af Deres 50-Aars Jubilæum. Tør jeg spørge, siden hvilken Begivenhed i Deres Liv er det, dette Jubilæum dateres, — er det første Gang, De spilled?»

«Nei,» sa hun og lo, «siden første Gang jeg skreg. Tror De, at jeg er 70 Aar gammel.» Og hun lo igjen.

Jeg tænkte paa en Udvei for denne Tankeløshed og vilde fremkomme med noget om, at jeg naturligvis ansaa for givet, at hun hadde været et Vidunderbarn, men hun bare lo videre, da hun saa det flaue Udtryk i mit Ansigt.

«De skal sletikke prøve paa at reparer det,» sa hun. «De kan ikke klare Situationen.»

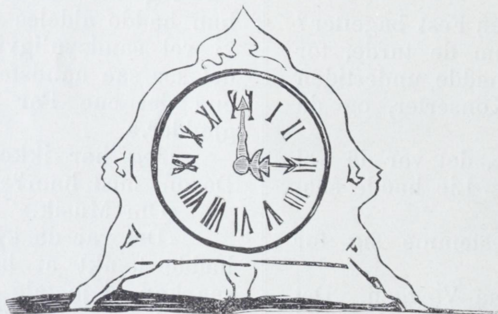
«Nei, jeg kan nok ikke det,» sa jeg, «la os altsaa fortsætte med noget andet.»

Men i det samme standsed med ett Tonevældet derinde. Frøken Ida Lies elskværdige Ansigt viste sig i Døren.

«Klokken er 3.»

«Naa,» sa Fru Nissen leende og fulgte mig ud i Entréen, hvor Frøken F. stod med Nodehefterne under Armen. «Det slap jeg jo heldigt fra.»

«Ja, De gjorde nok det, desværre.»

Johan Bøgh.

Tegn Johan Bøgh fra Bergen; han reiser i Aften. *Thommesen.*»

Jeg stod med dette Brev i Haanden og tænkte. Ja, det kan være godt nok, men det vilde været bedre endda, om han hadde tilføiet, hvor Manden bodde. Klokken var allerede 1/₂2.

Johan Bøgh. — En Mængde fornøielige Minder steg frem i min Erindring ved dette Navn. Billedet af en elskværdig, livsglad, behagelig, letsindig Selskabsbroder med mange Interesser og et godt Hjertelag, den livlige og kvikke Type paa det bedste hos Bergenserne.

Jeg husked ham fra Artium og Russelagene, hvor han holdt dæmpende, halvt ironiske Taler i Modsætning til Vullums svulmende Pathos. Han var den overlegne Verdensmand med sikker Fremtræden, omgivet af den Glans, som ikke undlod at gjøre en viss Virkning, at han var strøget ialfald en Gang før. Det passed selvfølgelig ikke for en saadan Mand at være en Pughest.

Vi troed dengang, at vi eied hele Verden og Fremtiden, ialfald Norge og utvilsomt Kristiania. Og naar vi marscherede i et langt Tog gjennem Gaderne, følte vi, at alles Blikke hvilte paa os, og vi hadde en dyb Medlidenhed med de andre Mennesker, som ikke var Russ.

Senere traf jeg ham i Kjøbenhavn, hvor han satte sig ind i Boghandlervirksomheden. Jeg husked, han fortalte, at han bodde hos en Værtinde, hvor han fik saa daarlig Frokost om Morgenen, at han ikke kunde spise den. Jeg foreslog ham at beklage sig. Nei, det var saa saarende for hende. Hun var fattig, og for at hun ikke skulde mærke, at han ikke spiste, slog han Kaffen i Ovnen og kasted Smørret ud af Vinduet. Men tilsidst maatte han dog flytte, da hun havde dirket op hans Klædesskab og stjaalet og solgt hans Klær. Dog angav han en anden Grund for Opsigelsen. — Jeg mindedes, hvorledes han irriterede Danskerne med sin umaadelige Flothed med Penge, som de fandt uberettiget, naar han ikke var Lensgreve. — Jeg husked hans udmærkede Middage, hvor han altid holdt Tale for Arbeidet. — Senere hadde jeg stødt sammen med ham paa hans mange Reiser, som han sa han foretog med offentligt Stipendium, snart i den ene, snart i den anden Egenskab. — — Men nu maatte jeg jo se til at finde ham. Naa, Johan Bøgh kunde jo umulig sidde andre Steder end paa «Grand», naar han var i Kristiania, ligesom man var sikker paa at finde ham hos Aporta, naar han var i Kjøbenhavn.

Jeg gik derind.

Jeg spurgte den danske Opvarter efter ham. Han kjendte ham naturligvis godt fra Udlandet, men hadde ikke set ham her i Byen, — blev glad overrasket ved at høre, at han var her.

Saa fik jeg se til at faa vide, hvor han bodde.

«Er ikke Dr. Wollert Bøgh her?»

«Nei, han er ikke kommet endnu, men Boll sidder derborte.»

«Har du set noget til Johan Bøgh, tror du han kommer her?»

«Nei, det tror jeg *aldeles* ikke. Han er her paa Stipendiereise.»

«Ja, det kan jeg tænke mig, men — —»

«Han er jo *Direktør* for Kunstmusæet.»

«Ved du, hvor han bor?»

«Nei, men hjemme er han ikke, han er naturligvis ude og arbeider og studerer.»

«Ja naturligvis, men hvor?»

«Naturligvis i Kunstindustrimusæet, Universitetsbiblioteket, Oldsamlingen, etnografiske Samling eller den Slags.»

Jeg for ud, tog en Drosche og kjørte til Kunstindustrimusæet.

Der blev det sagt, at han hadde været der og arbeidet de to foregaaende Dage og idag ogsaa, men var gaat ud for at konferere med nogle angaaende en Dato, en gammel Pottemagers Fødselsdag fra det 16. Aarhundrede, og kom snart tilbage. Mens jeg vented, var Direktøren saa venlig at vise mig om i Musæet, hvor jeg aldrig hadde været.

Han gjennemgik nøiagtig de japanesiske Træskjærerier, de engelske moderne Silkevæveriers Mønster og Appreturer samt alle de gamle norske Aaklæder og Gobeliner og Halvgobeliner. Jeg fik vide, hvor de var fundet, og med hvilken Slags Teknik de var vævet. Og jeg stod da tilsidst belæsset med Kundskaber, — men uden nogen Bøgh.

Jeg blev lidt nervøs, da Klokken var meget over 2, og bestemte mig til at gaa ned paa Universitetsbiblioteket.

Jo, han hadde været der.

Tre store Folianter laa endnu efter ham paa Bordet.

«Jeg kjender ikke Bøgh igjen,» sa J. B. Halvorsen. «Jeg har gaat paa Skolen sammen med ham. Da var han det luddovneste, som kunde tænkes. Men engang i hvert Menneskes Liv tror jeg, man undergaar en stor Forandring, enten naar man er ung eller gammel.»

Klokken var nu 3.

Jeg trængte nu nogle Forfriskninger, gik ind paa Grand og satte mig hen til Boll og Wollert Bøgh, hvem jeg spurgte om, hvor i Alverden han bodde.

Det vidste han ikke, men ansaa det for sandsynligt, at han var reist ud til Husflidsskolen paa Lian. Jeg skyndte mig afsted til Østbanen, hvor jeg maatte vente en Time, før der gik noget Tog. Han hadde været der, men var reist indover med Skyds, da han ikke hadde Tid til at vente paa Toget. Det var meget interessant at bese Husflidsskolen, og jeg blev vist om med megen Elskværdighed og fik megen Indsigt baade i Aaklædevævning, Billedvævning og ægte Gobelinvævning samt en speciel Teknik, som de nu endelig hadde fundet op igjen. Den hadde været glemt i flere hundrede Aar. Men Bøgh hadde paastaat, sa de, at den gamle Metode hadde været enklere, selv om Resultatet, som fremstilledes, var det samme.

Jeg begyndte at interessere mig umaadelig for alt dette, som jeg aldrig før hadde skjænket en Tanke, men ind til Byen efter ham maatte jeg jo. Mon hvor han nu var henne? Jeg gik paa maa og faa op til Kjøbmand Simonsen paa Torvet, hvor jeg blev vist om af Hr. Simonsen selv. Jo, der hadde han ganske rigtig været, men var saa reist ud til Sandviken til Gerhard Munthe for at se paa hans Frues Vævninger.

Jeg vilde gjerne fulgt ham, da jeg nu var blevet ganske vild af Interesse, specielt for det firkantede System i Aaklædevævningen, hvori Fru Munthe skulde være en Mester, men jeg hadde jo ikke spist Middag, og jeg mærked, at Kræfterne svigted.

Efter Middagen disputered jeg hidsig med forskjellige Arkitekter og unge Autoriteter om franske Fajancer fra det 17. Aarhundrede.

Imidlertid blev Klokken 9. Klokken 10 skulde Vestlandsbaaden gaa.

Jeg begav mig rolig ned til Fæstningsbryggen. Undgaa mig skulde han ikke. Klokken ½10 kom han kjørende. I det Ydre var der ikke stor Forandring. Jeg greb ham straks og fik ham ind i Røgesalonen, hvor han kastede sig over et Askebæger og erklæred, at det var japanesisk. Men jeg lod mig ikke det byde saadan uden videre og paastod med Lidenskab, at det var kinesisk, hvorpaa jeg fravristede ham Askebægeret og anbragte ham i Profil, som var hurtigst at tegne.

«Sig mig, hvorledes faar Dere fat i alle disse Gjenstandene?»

«Vi kjøber en Mængde til Musæet paa de store Auktioner i Udlandet.»

«Det er vel noksaa spændende, naar det gaar op i store Summer?»

— Kling—Kling. Anden Gang.

«Umaadelig. Især var det morsomt ved den store Hammerske Auktion i Køln. Der var nogle svenske Kommissærer. Og de var saa umaadelig venskabelige i Begyndelsen. Da hed det hele Tiden: Snälla Bøgh; snälla Bøgh! Men efterat jeg hadde overbudt dem et Par Gange, blev det til Hr. Bøgh, og tilsidst vilde de ikke se paa mig. En af dem kom dog hen og spurgte, om jeg agted at byde paa et gammelt Sèvresstel, isaafald vilde han opfordre mig til at la være. Jeg kunde ikke konkurrere, da han bød for Grev saa og saa, og dermed slog han sig paa Lommen; men jeg svared, at jeg bød for den norske Stat og slog mig ligeledes paa Lommen. Saa hadde jeg en Mistanke om, at han ikke hadde Lov til at gaa længer end til en bestemt Sum, og jeg hadde lagt Mærke til, at det begyndte at skjælve og bævre i Næsefløiene hans, naar han blev nervøs. Da han nærmed sig 2000 Kroner, begyndte det at bævre forfærdelig — og mere og mere, jo nærmere vi kom. Aha, tænkte jeg, han har Lov til at gaa til 2000. Jeg bød 15 Kroner over og fik det. — — —

Kling—kling—kling—kling.

«Tredje Gang,» raabte vi begge og sprang ud, de holdt paa at tage Landgangsbroen, mens Skruen utaalmodig begyndte at slaa og Vandet at skumme om Siderne.

Midt paa Landgangsbroen vendte jeg mig og spurgte:

«Hvad er din Mening om Firkantespørgsmaalet i Aaklædevævningen?»

«Jeg holder paa Firkanterne.»

«Vil Di se til at komme af Landgangen da, Di,» og med det samme begyndte de uden videre at vælte paa den.

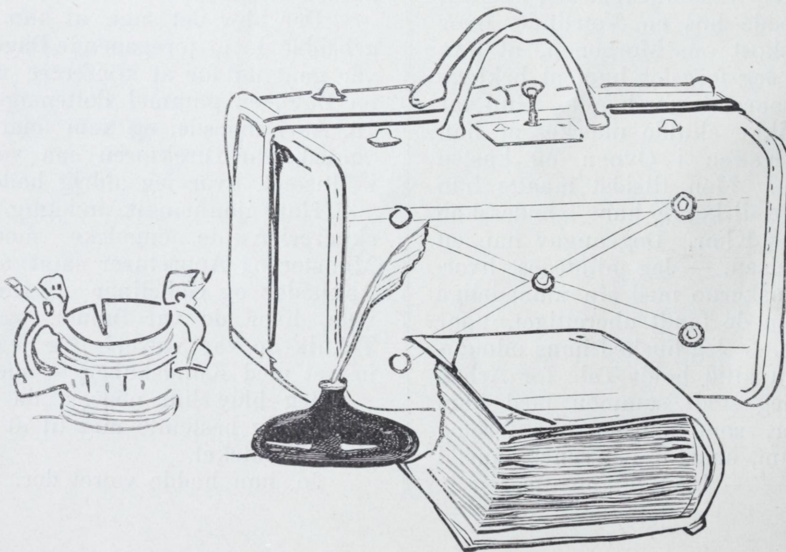
Jeg skyndte mig i Land og gik hen til Bryggekanten.

Allerede gled Skibet stolt og stille langsmed den. Jeg raabte op til Bøgh, som bøied sig udover Rælingen.

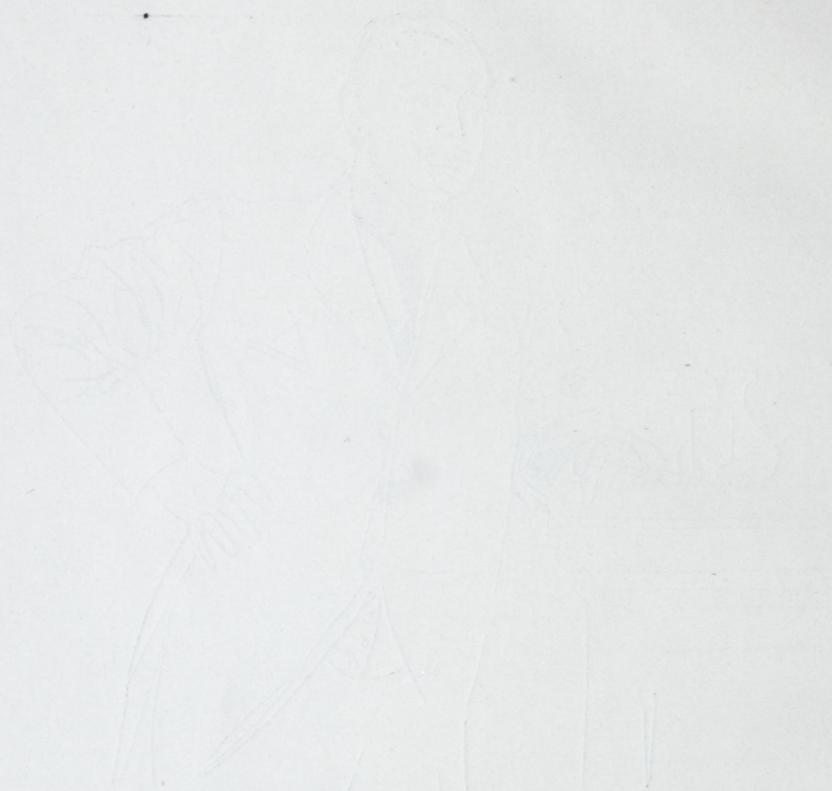
«Hvilke Livsstillinger har du hat i dit Liv?»

Han gik mere og mere agterover i modsat Retning af Skibet og skreg tilbage:

«Student, Boghandler, Digter, Skibsbygger, Skuespiller, Teaterdirektør, Redaktør, Konservator, Direk . . . —»

Advokat Meyer.

«Hvormed kan jeg være til Tjeneste?» spurgte han, efterat jeg endelig var sluppet ind til ham fra det overfyldte Ventenværelse.

«Du skal tegnes.»

«Hm. Skal det offentliggjøres?»

«Ja.»

«Hvor?»

«Verdens Gang».

«Hm. Vil du røge en Cigaret.» Han aabned et elegant Etui.

«Kan du egentlig ha noget imod det?»

«Tør jeg tillade mig at spørge: Er det paa Grund af det yderst venskabelige Forhold, som for Tiden —»

Jeg lo.

«— det yderst venskabelige Forhold,» fortsatte han, «som for Tiden hersker mellem Venstre og mit Parti. Først og fremst, min kjære Herre, vilde jeg gjerne vide, om det er din egen Idé. For det var jo muligt, hvis Idéen var din egen, at den ikke blev aksepteret af Redaktøren for det forsigtige Organ, hvor du har den Ære at være Medarbeider.»

«Forsigtige?»

«Ja. Hr. Thommesen bestemmer sin Politik *efter* Kjendsgjerningerne. Han udsætter sig ikke for at komme i Kollision med dem ved at udtale sig for tidligt.»

«Jeg synes nok, at han for Eksempel i de sidste tre Fjerdingaar ganske kraftigt har tat Ledelsen.»

«Ja, i de sidste tre Fjerdingaar! Ja, det har du ganske og aldeles Ret i. *Da* har han tat Ledelsen. Han har kraftig tat Ledelsen i at vakle og i at bringe andre til at *vakle*. Jo da! *Det* har han gjort; *det* maa man lade ham. Ganske kraftig!»

«Synes du da bedre for Eksempel om «Intelligenssedlernes» doktrinære Standhaftighed?»

«*Det* er jo den rene hellige Enfold, det. Don Quixote. Don Løken de la Mancha! Nei, de Folk bestemmer sig nok ikke efter Kjendsgjerningerne. For dem vilde et Sennepskorn mere Forstand eller Begavelse være af det onde. Saadan som det nu er, lige ud af Landeveien, kan deres udannede Læsere netop følge med. Der er ingenting, de behøver at fundere over og bryde sine Hoveder med, og det liker de.»

«Naa. Du spurgte altsaa, om det var min egen Idé, at du skulde tegnes. Nei. Jeg kommer efter høieste Ordre. Du er jo en Kjendsgjerning.»

«Hm! Imidlertid kunde jeg nok ønske en Smule Betænkningsfrist. Man vil jo gjerne sove paa det da, skjønner du.»

«Jeg vilde helst . . .»

«Man vil jo gjerne sove paa det da, skjønner du. Men» — han stod et Øieblik og tænkte sig om. «Jeg skal være til din Disposition Klokken 7 iaften.»

Jeg gjorde nogle Indvendinger mod den sene Tid.

Han nikkede venlig og gjentog:

«Jeg skal være til din Disposition Klokken 7 iaften».

*

«Er den din hele denne Gaden?» spurgte jeg, da jeg om Aftenen traadte ind i hans pragtfulde Leilighed i den elegante Bygdø Allé.

Han smilte.

«Nei, det er bare dette ene Hus, som er helt mit. Men Konsortiet eier det meste af Gaden.»

Han førte mig ud paa en meget stor Veranda, hvorfra man hadde en vidunderlig Udsigt over alle Haverne og Villaerne ned mod Drammensveien, over Frognerkilen og Bygdø og langt udover Fjorden.

«Er det Konsortiet, som har anlagt selve Veien ogsaa?»

«Nei, men vi har procederet os til den da, skjønner du. Den var reguleret, men vi har procederet os til den. Vi har det, ja.»

«Jeg traf din Ven Branting,» sa jeg, «da jeg var i Stockholm. Jeg ser, at nu er han dømt.»

«Ja, men Dommen er jo appelleret.»

«Mon hvordan det falder ud?»

«Det vil nu vel afhænge af, i hvilket Farvand de unionelle Greier kommer til den Tid, mindre paa, hvordan han blir forsvaret. Advokateriet staar heller ikke høit derinde, det staar ikke høit, men han faar, ved jeg, en udmærket Forsvarer. Han leverede forresten selv i første Instans et aldeles brilliant Forsvar.»

«De unionelle Greier, ja. Jeg kan egentlig ikke skjønne, at du ikke trodde paa Krig — det er da virkelig et Faktum . . .»

«Ja tildels! Du har vistnok der været inde paa noget, som ikke er blottet for al Realitet; men du tar for haandgribeligt paa Krigen.»

«Jamen — —»

«Du tar for *haandgribeligt* paa den da, skjønner du, altfor haandgribeligt! De har mange Hindringer at overvinde, før de kommer saa langt. Blandt andet staar nu Kong Oskars Person absolut iveien. Hans Dobbeltstilling staar absolut hindrende.»

«Jeg er meget nysgjerrig efter, hvordan det gaar med Budgetterne. Jeg kan ikke forstaa, hvorledes det kan falde nogen af dem, som har været med paa Dagsordenen, ind, at de nu kan komme fra Konsekvenserne.

«Forudsætningen for Dagsordenen var jo et Flertalsministerium. Og Omgjøringen af Beslutningen om Konsulatsagen er og blir en saa stor Ydmygelse, at man kan forstaa, den er haard at gaa paa. Derimod burde de for længe siden gaat med paa Efterbevilgning til Diplomatbudgettet. Thi det maatte de forstaa, at de før eller senere alligevel vilde bli nødsaget til. Det hele har været for planløst. Ikke Plan for tre Maaneder. Det har været en Bravadepolitik og en Vagabondemarsch —»

«Ja, meget Fremsyn har der jo ikke været.»

«— en ren Vagabondemarsch og Bravadepolitik, sier jeg. Men slig maa det jo gaa, naar de, efter at have mistet sit Førerskab, laver et kunstigt Førerskab, der ikke eier andre Betingelser end den ydre Façon. Steen er en pen Mand at se til og en Arbeidskraft, men som Taler er han en Omsvøbstaler og som Leder uden Beslutsomhed, —»

«Jasaa,» sagde jeg forbauset.

«— og som Følge heraf har da Venstre ikke forsømt nogen Leilighed til at prostituere sig.»

«Socialisternes Standpunkt har forbauset mig,» sa jeg, «for denne voldsomme Chauvinisme kan da ikke egentlig passe ind i deres kosmopolitiske . . . .»

«Jeg har ogsaa derfor personlig holdt mig tilbage i denne Sag. Vistnok kan Socialisternes Stilling under vore Forhold forklares og begrundes. Thi Socialdemokratiet maa jo hos os blive noget andet end paa andre Steder. Forholdene er saa væsensforskjellige, og Afstanden til Idécentrene der ude er for stor. Dette faar man bøie sig for og regne med. Men jeg har holdt mig tilbage, fordi dette Ræsonnement er lidt indviklet. Arbeiderne liker klare og greie og distinkte Standpunkter. Derfor har jeg overladt denne specielle Del af Kursen til andre, som er mere i Barnetroen.»

«Tror du, at Socialdemokratiet paa Grund af Venstres Nederlag vil ta Opsving?»

Han la sig tilbage i Stolen, blæste Røgen af sin Cigaret op mod Taget og sa for sig selv:

«— som er mere i Barnetroen ja!»

«Tror du, at Socialdemokratiet paa Grund af Venstres Nederlag vil ta noget Opsving?»

«— — thi Skepsis i hvilkensomhelst Form er intet for dem.»

«Tror du, at Socialdemokratiet paa Grund af Venstres Nederlag vil ta noget Opsving?»

«*Noget,* utvilsomt. Naar man tar Hensyn til vort Etkammersystem og Forholdene forøvrigt, den spredte Befolkning osv., saa staar Partiet ikke saa daarligt. Hvad det gjælder om, er at faa en liden Repræsentation i Stortinget, hvor den da i enkelte Tilfælde, især af økonomisk Art, vil kunne spille en Rolle og gjøre Udslaget, naar de to andre Partier omtrent balancerer. Man faar paa den Maade se til at indføre Reformer i økonomisk Henseende, indenfor Grænsen af, hvad Landet kan taale.»

«Hvordan tror du, det gaar med Stemmeretten næste Gang?»

«Statsstemmeretten? Der var enkelte af Venstre, der lod, som de ikke vil nøie sig med en mindre Udvidelse, fordi de bare vil ha det «rene Vand». Forslaget «tilfredsstillede» dem ikke. Men det skal vi gjøre dem klart, at den Spøg faar de la være.»

«Sig mig, hvorfor fik Arbeidernes Henvendelse i Anledning af Forandring i Straffelovens Bestemmelser om Valgtryk en saa ilde Medfart? Hvorfor var Qvam saa harsk mod Dere?»

«Det var Hestefoden, som stak frem. Ifjor kom han i Skade for at sætte sit Navn under Getz's Afjaskning af Arbeidernes Forslag, og *noblesse oblige* ved du! Sligt hænder en Adelsmand,» her brast han i Latter. «Det var jo en Fornærmelse mod Qvam personlig da at fremsætte et nyt Forslag.»

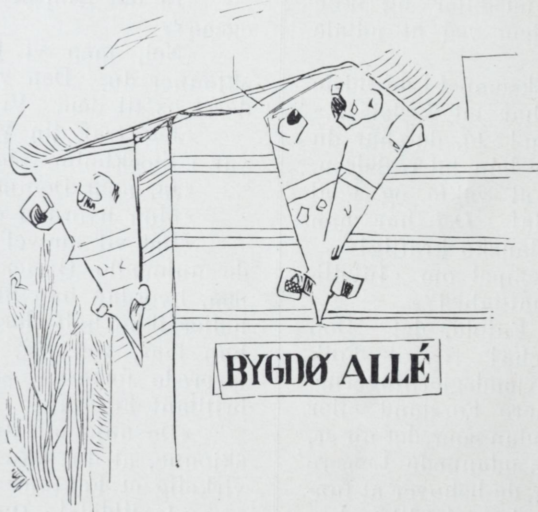
«Synes du ikke, at det nu, efter alt det vi har oplevet i Unionen, gjælder om at faa den opløst?»

«Jeg tænker ikke paa det! Det kommer ikke til at foreligge. Tror du» — han rejste sig heftigt, gik hen og støtted Armen til et Skab — «at nogen af disse Pappenheimerne duer til at opløse Unionen — eller nogetsomhelst andet end sig selv?»

«Bli staaende saan!» raabte jeg. «Nu staar du, som naar du taler.» Og jeg lukked op Skizzebogen.

Han smilte næsten lidt forlegent.

«Jamen gjør nu ikke formeget af det da!»

Størmer.

Jeg ær Trønder. Kan Di høre det paa Maalet mit?»

«Ja. Men det er rart, at det har holdt sig saa rent.»

«Jeg har imot Sproget hernede. Jeg har forresten ikke no imot at tale Landsmaal heller, jeg.»

«Naa, Trønderne skal jo forresten være Landets Kjærnetropper.»

«Det ær de greieste Folka, døm deroppe. De værste Nordmændene.»

«Hør, Størmer, jeg skal tegne Dem i «Verdens Gang».»

«Nu har jeg ikke Tid. Jeg holder paa at finde op en Maate at klyve Salt i Klor og Salpeter ved Elektricitet. Og saa skal jeg om et Par Dage op i Landet og kjøpe et Par Vandfald, som skal brukes til Drivkraft for elektriske Anlæg. Dær ligger en stor Fræmtid for Norge dær, Di. Og saa holder jeg paa at utarbeide en Ansøgning til Stortinget om Inhalatøren, den norske Inhalatør, som bør findes i hvært Hus. Og saa ær det en Brochure om Unionssaken, om hvordan vi frelste Svenskerne i Attenhundrede og ni. Jeg skal sende den til den svenske Riksdag til Utdeling mellem alle Riksdagsmændene. Det kommer til at svi døm, tænker jeg. Men om en 14 Dages Tid, saa skal jeg se, om jeg faar Tid.»

*

Jeg saa ikke mere til ham paa et Par Maaneder. Saa var det i Februar, der skraadde pludselig en Mand over Karl Johansgade, nikked og sa:

«Har Di mældt Dem?»

Det var Størmer.

«Nei! Til hvad, forresten?»

«Til det frivillige Værn for Kristiania By, naturligvis. Di maa skynte Dem.»

«Jeg trodde ikke, De hadde Brug for saa gamle Folk som mig.»

«Gamle Folk? Alle Mand under 60, Far. Jeg ær 56, jeg.»

«Men har de Uniformer til saa mange?»

«En skal holde sig sjæl med Uniform. Jeg syns naa, det ær no Sludder med den Uniformen.»

«Hm, ja, men uden den blir man efter Folkeretten ikke respekteret som Soldat. Man blir skudt eller hængt som Morder.»

«Aa pyt, vi kan jo sætte paa os en Knap.»

«Jeg er bange for, de da vilde ta af os en anden Knap.»

Jeg pegte paa hans energiske blonde Hoved under Floshatten, som sad lidt paa skjæv.

Nu blev han aldeles rasende.

Han trued med knyttet Næve østover, bort mod Egeberg.

«Ja, døm kan bare prøve. Den Hævnen vilde bli forfærdelig. Ska' *det* være Takken for, at vi frælste døm i Attenhundrede og ni.»

«Si mig, naar skal jeg nu faa tegne Dem?»

Han blev straks urolig.

«Jeg ær vanskeli' at træffe. Jeg flyer saa my'. Men gaa op i den norske Inhalatør. Træffer Di mig ikke, kan Di se paa Apparaterne. Det ær svært interessant. Ossaa kan Di be' om aa faa utleveret Beskrivelsen. Burde fins i hvært Hus. Det ær det, jeg stræver etter.»

«Kan De ikke være deroppe iovermorgen Klokken 12?»

«Jo, men jeg ær saa glømsk. Jeg faar skriv' op det.»

Han rev et lidet Hjørne af en Avis, han hadde under Armen, skrev imod Haandfladen noget paa det, krølled det sammen og stak det i Vestelommen.

«Men gaa naa hen aa mæld Dem straks.»

*

Han var imidlertid ikke i «Den norske Inhalatør», da jeg kom derop.

Pludselig dukked han igjen op paa Gaden, nikked og sa:

«Jeg sendte Brochuren om Attenhundrede og ni, men fik 'n tilbake. Jeg hadde sendt 'n i en Pakke til Utdeling. Døm svarte, at det ikke var tilladt aa dele ut sligt til Riksdagsmændene. Saa sendte jeg den til hver enkelt i Omslag. Fra en af døm fik jeg den tilbars med en Paaskrift om, at han ikke skjønt', jeg kunde skriv' slik Smørje. Navnet sit hadde han revet bort af Bindet. Nu kommer Artiklen om non Da'r i Avisen. Slik ska' døm ha' det. Døm ska' dyppes i sit eget Fedt, ser Di.»

«Men er det virkelig sandt, at vi frelste dem fra Rusland?»

«Javist ær det sandt. *Platen* ba jo Christian August om, at han vilde stanse Fiendtlighederne, saa han kunde komme ind og afsætte den gælne Kongen, som narte Rusland paa døm. Og det gjorde vi. Døm maa ha glømt det.»

«Ja, de maa vist ha glemt det. Det er godt, De minder dem om det. Men naar kan jeg komme op i Inhalatøren, den norske Inhalatør mener jeg?»

«Naarsomhelst,» sa han ivrig; «hvad ær det, som feiler Dem? Ær det Tæring? Paa tidligt Stadium kurerer vi den ossaa.»

«Nei, jeg haaber ikke, jeg har Tæring. Men kan De virkelig kurere den?»

«Vi har gjort det. Dr. Winge har gjort det med Apparatet. Vi fordeler Sølvnitratet saa fint, at det kommer ind i sjælve de fineste Forgreninger i Lungen, Alveolerne, som døm kaldes. Jeg har obduceret no'n Kaniner, som jeg hadde ladt inhalere. Jeg hadde farvet Nitratet med Anilin først, og da saa jeg den blaa Farven overalt i Lungen. Luftveiene deler sig altid i to og hver af døm igjen i to og saan videre, til døm blir som fine Traaer. Og ved hvert Delingshjørne like i Kroken, der laa det meste af det blaa. Liksom Snø, ser Di, naar det fyker paa Gata, det lægger sig ossaa i en Fann ved Hjørnet.»

«Det var det, at jeg skulde tegne Dem.»

«Ja, det var sandt. Jeg skrev op det, for jeg er saa glømsk, men saa glømte jeg at se paa Seddelen.» Han søgte og fandt den frem; den var nu meget medtat. Han vilde til at skrive igjen. Men Synet af Seddelen berøvet mig alt Haab. Da fik jeg en Idé. Jeg kom til at huske paa en gammel Bronkit, jeg slet ikke hadde mærket i den senere Tid. Jeg sa, at jeg gjerne vilde ta en Inhalationskur. Da blev han straks interesseret.»

«Hvad sier Lægerne om den?»

«De sier, at den er uhelbredelig.»

«Kan jeg tænke. Jeg ska' ha Morro af at kurere Dem.»

«Det er vel bedst, De er der selv da, første Gang, forat jeg ikke skal faa det for stærkt.»

«Naturligvis. Saa kan Di faa se Stortingsdokumentet mit, Ansøgningen om Inhalatøren. Og Artiklen om Svensken. Den kommer om et Par Da'r. Døm ska' ha' det glatte Lag naa.»

*

Da jeg hadde begyndt at gaa og tænke paa den Bronkitten, saa kom den frem igjen, om det nu var paa Grund af Suggestion eller tilfældigt. Jeg traadte ind med en veritabel Hoste i «Den norske Inhalatør».

Størmer sad selv og inhalerte. «Jeg har Hodepine,» sa han, «og da tar jeg lidt Jodoform. Det ær mærkeligt, hvor det hjælper. Det ær altsaa Bronkit, Di har. Jeg hadde selv slik Bronkit en Gang, saa jeg var opgit af Lægerne. Jeg spurgte, om jeg burde gaa til Lindegaard, men Doktoren sa, det kunde ikke nytte, for Sølvnitratet ble' ikke fint fordelt nok. For at bli bra sjæl begyndte jeg at spekulere paa dendran der Saken. Fortynde det kunde man jo, saa meget man vilde i Vand. Hvordan fordeler man det i mindst mulige Dele? Ved en Sprøite. Men ær der noget i selv den mindste Del af dette, som ær overflødig? Ja, Vandet. Der hæfter en liden Draape ved, som har et vist Volum, selv om den ær aldrig saa liten. Hvordan faar man væk den. Hvordan faar man tørket Sølvnitratet? Ja, hvordan tørker man andre Ting og vaate Klær for Eksempel? Døm kan man tørke i et varmt Værelse. Ved varm Luft. Man lar altsaa det udsprøitede Sølvnitrat gaa igjenem et tilstrækkelig ophedet Rum, saa maa den bli tør, og nu er den saa fin, som den behøves. Gap nu over Aapningen!»

Det krilled forfærdelig, og jeg fik et voldsomt Hosteanfald.

«Ja, det ær stærke Saker,» sa han tilfreds.

Endelig syntes jeg, det var nok.

«Kjender Di Dem tung for Brystet?»

«Nei.»

«Man skal egentlig holde paa, til man kjender sig lidt tung for Brystet. Altsaa, gap igjen.» Men straks efter sa jeg, at jeg kjendte mig forfærdelig tung for Brystet, og vi stansed.

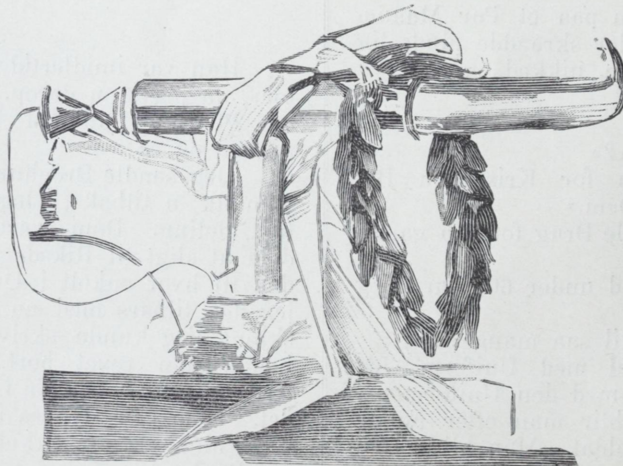
«Nu maa Di holde paa med dette i otte Da'r hver Dag, saa skal jeg garantere Dem, at Di blir bra. Slik en skulde jo fins i hvært Hus. Det er det, jeg stræver etter. Jeg søker Stortinget om Bidrag, saa den kan bli solgt for halv Pris. Ifjor søkte jeg ossaa, men døm henviste det til Regjeringen. Og faar jeg det ikke iaar, saa skal jeg nok greie det alene. Jeg tjener jo Penge paa andre Maater. Og saa snart jeg kan, nedsætter jeg det saalangt, at jeg ikke tjener paa det.»

«Er det ved Patenter De tjener?»

«Jo! Men jeg tjener ikke nok nu. Men jeg skal komme til ved Hjælp af Elektriciteten. Jeg eier 40,000 Hestekræfter her i Landet i Vandfald. Det ær utroligt, hvad man kan gjøre med Elektricitet.»

«Men da jeg nu engang er her,» sa jeg, «saa kan jeg jo gjerne tegne Dem alligevel,» og jeg drog frem en Skizzebog, jeg hadde holdt skjult.

«Ja — ja, da. Naa ær jeg jo kvit Hodepina mi.»

H.O.
O.E.

Henrik Olai Olsen.

Jeg hadde faat Anmodning fra Redaktøren om at møde paa Kontoret Klokken 1 Formiddag. Nærmere Underretning, naar jeg kom. Jeg tænkte mig nok, hvad det gjaldt, og tog med Instrumenterne.

I første Værelse var ingen, i andet heller ikke, i tredje heller ikke, og i det Allerhelligste, ja der sad en fremmed Mand, som smilte over hele Ansigtet, da jeg titted ind og hilste.

Naa, saa kom der vel snart nogen. Jeg satte mig ned, og den fremmede blide Mand og jeg saa paa hverandre.

«Undskyld, venter De paa Redaktøren? Tror De, han kommer snart?»

«Nei,» svared han paa vestlandsk, «jeg venter paa han, som tegner. Jeg skal i Bladet, sa Hr. Thommessen.»

«Naa, jo det er ganske rigtig,» sa jeg. «Det er mig.» Jeg reiste mig og gik hen til det store Skrivebord og ledte mellem Papirerne, om det ikke skulde ligge en eller anden nonchalant Blocknote med nærmere Underretning.

Ingenting undtagen et Par Teaterbilletter, som jeg øieblikkelig stak i Lommen.

Nu, tegne kunde jeg jo foreløbig. Han maatte vel snart røbe sig paa en eller anden Maade.

Han tog smilende Plads.

Det var naturligvis en fremragende Stortingsmand, som laa her i en eller anden Kommission. Det kunde jeg jo desuden straks se paa ham med mit øvede Blik. En Politiker var det i hvert Fald, og her fra Byen var han ikke. Venstremand maatte han da aabenbart ogsaa være.

«Hvorledes staar Venstre paa Deres Kant af Landet nu?»

«Jo tak. Aalesund er Venstreby nu, vi er kommet over det.»

Aalesund — det skulde vel ikke være Statsraad Liljedahl?

«Er De herinde som Medlem af en Kommission?»

«De mener Tøndekommissionen? Nei, *jeg* sidder ikke i den. Men Lønnichen sidder i den, og han er forresten en heldig Mand i en Tøndekommission.»

Ja. Gud ved, hvem Lønnichen er.

«Men jeg er kommet ind for at tale med Departementet,» sa han, stadig smilende.

Idetheletaget hadde jeg en Følelse af, at han hadde mig tilbedste.

«Hvad sa de i Aalesund 7. Juni?»

Han smilte om muligt endda mere.

«Jeg husker ikke, at de sa no' den 7. Juni.» Nu begyndte han at le.

«Jeg mener *om* 7. Juni. Junibeslutningen,» sa jeg strengt.

«7. Junibeslutningen? Aa naa! Det er sandt. De vilde jo helst, at de skulde været enige.» Han lo igjen.

Liljedahl var det altsaa ikke. Jeg opgav foreløbig Ævret og tegned.

«Det begynder at bli rent amerikansk her ogsaa nu,» sa han smilende.

«Hvordan det?»

«Jo, man kan ikke nævne en Mand, uden at han straks skal ledsages af et Billede.»

Da synes jeg, vi er kommet endda længer her, tænkte jeg; her tegner vi dem, før Navnet er nævnt. Men graadig kasted jeg mig over det svage Spor. Kanske det var en hjemvendt berømt norsk Amerikaner. Knut Nelson eller noget lignende.

«De har vel været længe i Amerika?»

«Nei, jeg var ikke reist for at bli der. Jeg var bare reist over for at se, om jeg *vilde* bli der, hvis jeg kom derover senere engang.»

«Naa, og hvilket Resultat kom De saa til?»

«Jo, jeg likte mig bra, og jeg var tænkt paa at reise over igjen, men da jeg kom tilbage, saa var det, jeg kom til at snakke med Lønnichen.»

Jeg forstod nu ikke mere, hvordan jeg hadde kunnet anta ham for Politiker. Det var tydeligt, at han var Forfatter eller Videnskabsmand. Brillerne syntes ogsaa at tyde derpaa. Vi fik vende tilbage til Udgangspunktet, Aalesund.

«Aalesund er vel en By, som gaar fremad?»

«Ja, Aalesund er en trivelig By. 200 Fiskekuttere.»

«Mange Interesser?»

«Aa jo. — Jo da! De interesserer sig forresten mest for Totalafholdssagen.»

«Saa,» spurte jeg ivrig. Kanske det var Aarrestad.

«Ja, min Søn er en af de ivrigste. Han er bare 15 Aar forresten, men han er Redaktør

allerede. Han blir nok til no'. Han kan bli, ka' han vil.»

«Hvad er det for en Avis, han er Redaktør af?»

«Den heder «Lysglimt». I Ynglingeforeningen deroppe er der en Afdeling, som heder Lysglimt. Der har de Diskussion og Samtale.»

«Ynglingeforeningen! Her i Byen er den nærmest Høire og religiøs.»

«Aa ja, der er jo forskjellige Paver i den deroppe ogsaa. Og saa er han Maalstræver. Aa ja, det er kanske for meget sagt. Han er saa ung endda. Han er ikke saa langt kommen endda. Men han blir det naa sikkert.»

Jeg fortsatte lidt om Literatur. For det var vel alligevel der, han hadde det!

«Det er jo deroppe i Nærheden af Aalesund, at Bjørnson var som Barn. Han var jo i Romsdalen?»

«Ja,» raabte han ivrig, «kjender De ham?»

«Aa ja, jeg gjør da det — paa en Maade.»

«Det er en prægtig Mand.»

«Ja.»

«Han er en rigtig gudelig Mand.»

«Der er da dem, som ikke synes det. Han synes vist ikke det selv.»

«Aa jo! Han er en mægtig Mand oppe hos os.»

«Hos os ogsaa.»

«En rigtig mægtig Mand i Indremissionen.»

«I Indremissionen?»

«Ja!»

«Jeg taler om Bjørnstjerne Bjørnson.»

«Aa! Ja, han har jeg ogsaa hørt Tale om.»

Jeg tabte Modet. Jeg vilde netop til brutalt at spørge ham, hvem i Alverden han var, da jeg paa Tegningen var kommet ned til hans Haand, og der saa jeg pludselig nogle blaa Bogstaver og et Ornament. Han var altsaa Sjømand! Kanske Opdagelsesreisende! Carsten Borchgrewink eller Kaptein Kristensen?

«Hvad betyder de Bogstaverne?» spurgte jeg og pegte paa dem; det var H. O. O. E.

«Aa det var noget, jeg satte paa mig, da jeg kom til Bergen, for der hadde alle Gutterne det paa Skolen. Det er Bogstaverne i Navnet mit: Henrik Olai Olsen Eriksrud! ! H. O. O. E.

«Eriksrud, hvor ligger det,» sa jeg ivrig forfølgende Sporet.

«Det er i Søndfjord. Jeg er fra Søndfjord fra Fødselen. Jeg var Gjætergut paa Eriksrud.»

«Det er vel igrunden ikke rart med Jordbruget derborte paa Vestlandet?»

«Jeg husker næsten ikke mere det, for saa reiste jeg til Bergen.»

«Vilde De gaa tilsjøs da?» Jeg saa paa de blaa Bogstaverne.

«Nei. Der paa Gaarden var der en anden liden Gut, som hed Endre Johannesen. Han var jo i Skyld til Husbondsfolkene, saa han bodde inde hos dem. Men vi var svært gode Venner alligevel og sammen bestandig. Han var 7 og jeg 10 Aar. Og vi gik og stelte og puslede med at finde paa Mølleværk og Sager og alskens slige Ting. Han reiste jeg sammen med. Han gik ind paa Skolen. Han vilde bli Ingeniør, og jeg kom i Smedlære hos en Grovsmed. Om Eftermiddagen, naar han hadde fri, saa lærte han mig det, han hadde læst om Formiddagen. Jeg sa op Leksaen for ham. Især var det Engelsk, og det kom mig godt til Nytte, da jeg reiste til Amerika. Og saa gik jeg paa Tegneskolen, og jeg blev svært hjemme i Tegning.»

«Behøved De noget videre Tegning for at være Grovsmed?»

«Nei, saa anla jeg en Laasefabrik i Aalesund. Det gik bra en Stund, men da alle de tyske billige Laasene kom herop, saa maatte jeg slutte. Og saa var det altsaa, da jeg kom tilbage fra Amerika, at Lønnichen kom til mig.»

Nu gjorde jeg et Flankeangreb og spurgte:

«Hvem er Lønnichen?»

«Lønnichen? Kjære, han er den største Fiskehandler i Kristianssund.»

«Og da saa Lønnichen kom til Dem, hvad sa saa han?»

«Han bad mig opfinde Tøndemaskinen vel.»

Tøndemaskine. Tøndekommissionen. Nu begyndte jeg at samle Traadene.

«Hvordan kunde Lønnichen vide, at De kunde opfinde den?»

«Jo, han hadde været min Kunde i flere Aar.»

«Og saa opfandt De den da?»

«Ja. Det tog 1½ Aar.»

«De blev vel glad, da det endelig lykkedes.»

«Ja, det var jeg. Det var Klokken 3 om Natten, da jeg fik Greie paa det. Jeg gik ned og vækked Kona og sa: Nu skal det bli».

«Og hvad sa Lønnichen, da De viste ham den?»

«'Det er voksen Mands Værk,' sa han, og den er jo ogsaa storslagen og en landsgavnlig Opfindelse.»

«Det var da underlig, at De uden Ingeniøruddannelse kunde gjøre dette.»

«Ja, det var nu det, at jeg kunde tegne.»

«Det er vel nærmest Konstruktionstegning da, De er flink i?»

«Og saa Frihaandstegning. En har jo ikke altid en Lineal, naar En skal anskueliggjøre sine Tanker.»

«Det var vel flere end Lønnichen da, som kjøbte Maskinen?»

«Jo, det var mange. Jeg oprettet en Maskinfabrik.»

«Er det bare Tøndemaskiner, De laver paa Deres Fabrik?»

«Nei. Jeg opfinder nye paa Opfordring.»

«Faar De det til bestandig?»

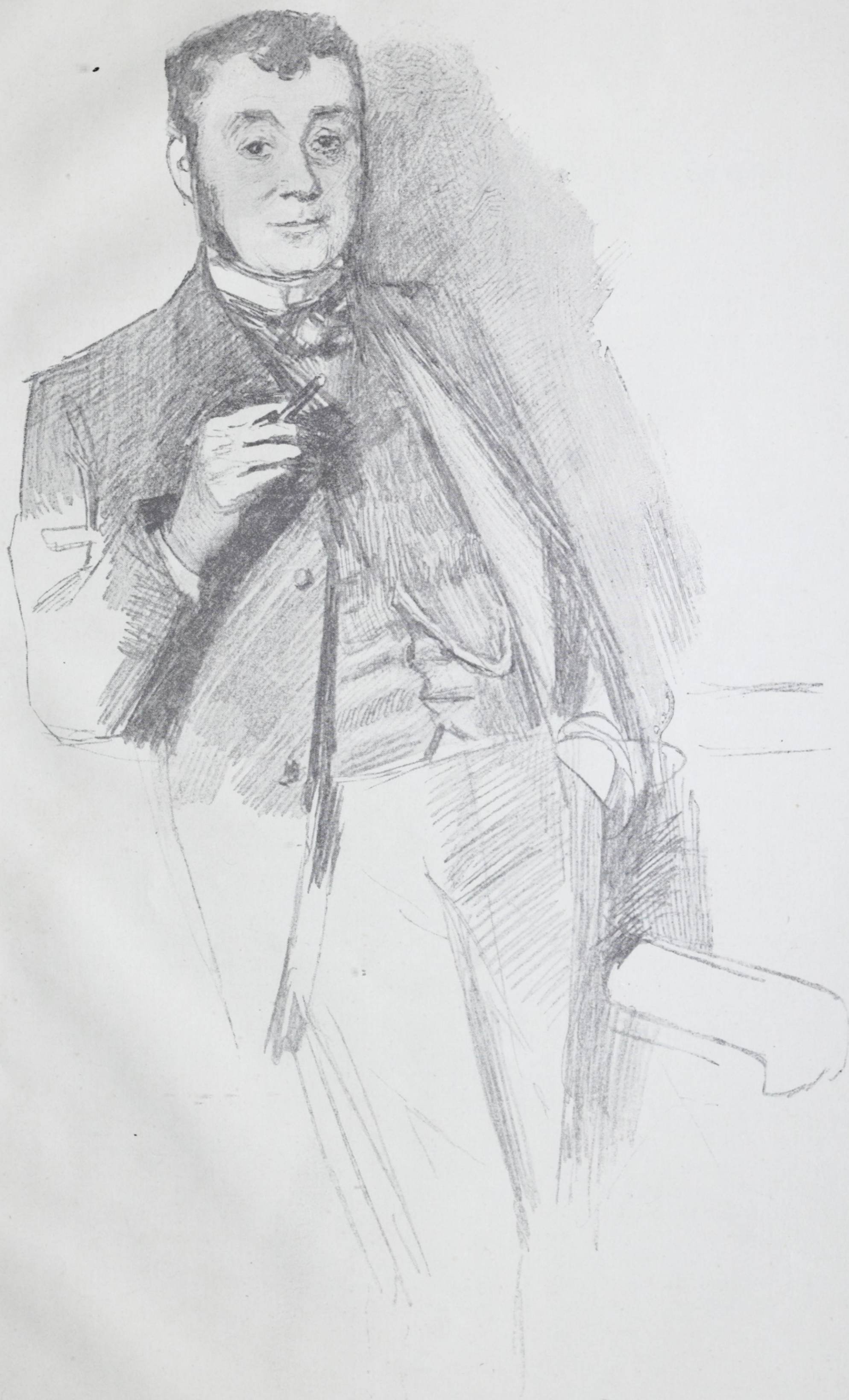
«Ja, det har ikke hændt endda, at jeg ikke har faat det til.»

Det banked paa Døren, og ind traadte en høi lys, elegant Herre.

«Nu, Henrik,» sa han, «nu faar du komme, du skal jo op i Departementet.»

Olsen reiste sig op og præsentered:

«Ingeniør Endre Johannesen.»

Redaktør O. Thommessen.

«Hvem er det, du skal interviewe idag,» sa han, da jeg traadte ind med Skizzebogen under Armen.

«Dig.»

«Tøv!»

«Du ved, du skal ikke gjøre mod andre, hvad du ikke vil, at andre skal gjøre mod dig,» sa jeg mildt, men indtrængende.

«Det er sandt. Man tænker aldrig paa Konsekvenserne af sine Gjerninger. Men jeg er saa uoplagt ikvæld. Den Avisen, jeg ser inde i Hovedet mit for imorgen, er daarlig. Den har ingen Sjæl. Den virker ikke kunstnerisk, ikke som en levende Helhed.»

«Det interesserer dig altsaa lige meget endda?»

«Føler jeg, at jeg blir gammel, haaber jeg, at jeg kan forsvinde. Der burde være en Aldersgrænselov for Redaktører som for Officerer. Det er jo der mere end noget andet Sted paakrævet, at ikke nogle gamle Stabeiser ligger iveien for de unge, som har Aktualitetens Evne og Friskhed i høiere Grad».

«Ja, der er jo ingen Tvil om, at der skal et særegent Talent til at være Journalist.»

«Naturligvis. Der gaar en Mængde intelligente Folk omkring, meget bedre Mennesker end os Journalister; men hver Gang de skal lave en Artikel, er det, som de skulde i Barselseng. De holder paa og gnider, til de har faat gnid væk netop det, som virker, som griber andre, fordi du er grebet selv. Med andre Ord, de er ikke Journalister.»

«Skriver du da med engang og retter slet ikke?»

«Næsten aldrig, men undertiden stryger jeg i Korrekturen nogle Dumheder . . . eller sætter nye ind.»

«Hvordan kom du egentlig til at bli Student og Journalist?»

«Det er en lang Historie. Men den, som først tog sig af mig, det var Præsten Herman Lunde. Han var Lærer paa Horten. Du ved, undertiden kan en Lærer knytte En til sig for Livet, hvis han i den Alder, da man er rigtig blød, forstaar En og tar sig af En. Han var en af dem. En Dag hadde jeg skrevet en Stil om den første Monitor, som løb af Stabelen paa Værftet dernede. Lunde læste den op for Klassen. «Denne her,» sa han, «er saa god, at den gjerne kunde staat som Korrespondance i «Morgenbladet». Jeg forsikrer dig paa Samvittighed og Ære, at jeg var stoltere af den Ros da, — end jeg vilde været nu! Forresten var jeg ogsaa Salmedigter. Jeg skrev en, som mine Venner glæder mig med at citere Begyndelsen af den Dag idag:

Vor Gud, han er saa naadig,
Men Djævlen er saa graadig.

Det Maal, min Ærgjærrighed dengang nærmest fæsted sig ved, det var at komme op paa Prækestolen i Borre Kirke. Men Livet desillusionerer. Nu higer jeg ikke længer *saa* høit.

Jeg begyndte forresten min journalistiske Løbebane som Avisgut for «Gjengangeren» og løb to Gange om Ugen fra den ene Ende af Horten til den anden. Horten er, som bekjendt, ligesaa lang som London. Det fik jeg 6 Skilling for pr. Gang, saa da jeg hadde holdt paa næsten en hel Vinter, blev det til en Daler. For den kjøbte jeg Literatur, Petersens Norgeshistorie o. s. v. En Sommer forsøgte jeg mig som Kvægdriver. Jeg var med Far inde i Bohuslen etsteds og kjøbte Kvæg. Dem drev vi gjennem hele Smaalenene. I Sarpsborg kjøbte jeg en gammel Madvigs latinske Grammatik og puggede i Færgen mellem Moss og Horten: *Amo, amas, amat.* Foreløbig syntes der ikke at være nogen Udvei til at studere. Jeg tænkte paa at gaa tilsjøs. Da mine Barndomsvenner, nuværende Professor Breda i Amerika og Adjunkt Sollid paa Fredrikshald, reiste ind til Skole i Kristiania, mødte jeg op paa Hortens Brygge med et sørgeligt Afskedsdigt, hvoraf hver fik en Gjenpart. Jeg priste dem lykkelige, men spaadde mig selv en ynkelig Død i «det mørke Hav». — Men du ved, den drukner ei o. s. v. Og tilsidst kom jeg da, som jeg tror, paa min rette Hylde.»

«Det morer dig vel mest, naar det er rigtig Kamp.»

«Ja, da er jeg ofte glad. Men du, som har kjendt mig helt siden Rigsretstiden, ved jo, at jeg, som har slaas saameget, i Grunden er from og *helst* vilde leve i Fred med alle Mennesker. Intet tales mindre end Politik hjemme hos os. Jeg husker, Constance Bruun-Ihlen sa engang: 'Det er da i Grunden besynderligt, jeg tror ikke, der hos noget

Menneske i hele Byen politiseres saa lidet som hjemme hos dig.' Jeg trodde som ung, at jeg skulde bli Digter og skrev en Masse lyriske Digte. Endda er det det, jeg helst læser.»

«Hvilken Digter synes du bedst om?»

«Byron, Byron, Byron. Skjønner du Engelsk?»

«Nei!»

«Det er forresten pragtfuldt oversat af Drachmann. Hør her!»

Han læste:

«Hellas, i hundred Øers Tunger skaaret,
Stedet, hvor Sapphos Sjæl sin Glød udsang» . . .

«Si mig,» sa han pludselig. «Har *du* Lyst paa Østers og Champagne?»

«Ja, det er visst og sandt.»

«Jeg ogsaa. Men nu maa du gaa. Jeg skal gjøre istand Avisen.» —

